

STALINO ATGIMIMAS

STALINO VARDŲ PAMINĖJIMAS VĖL SUKĖLE OVACIJŲ MASKVOJE DIDŽIŲNŲ TARPE. — BUVUSI DESTALINIZACIJA TELIETĖ TIK TECHNISKĄ PUSĖ. BET NE REŽIMO ESMĖ. — VALDININKAI LIKO TIE PATYS IR JŲ GALIA VIS AUGA.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Gegužės 9 d. Kremliaus kongresų rūmuose 6.000 aukščiausių Sovietų Sąjungos pareigūnų karštais plojimais palydėjo Stalino vardo paminėjimą kompartijos gen. sekretoriaus Leonido Brežnevo kalboje. Ten buvo susirinkta pagerbti pergalės prieš Vokietiją 20 metų sukaktį. Patyrusių stebėtojų nuomone, toks pirmas po 1956 metų Stalino pagerbimas nebuvo visai spontaniškas ir skirtas tik jo vaidmeniui laike karo. Stalinas bolševikų tarpe vėl atgavo seną blizgesį ir pagarbą. Buvęs teroras pradėdamas gerokai apmiršti.

Michel Tatu, paryžiškio Le Monde ilgametis Maskvos korespondentas, akylus ir pastabus bolševikų politinės scenos stebėtojas, pats vedęs rusę, šių metų pradžioje pasitraukęs iš to posto, neseniai rašė:

"11 metų po genialaus stratego Stalino mirties vis dar nebuvo žinoma, kas daryti su jo palaikais. Ne tik perkeita prasmė, bet ir paraidžiui. Prieš pat nuvertiant Chruščiovą bolševikų viršūnėse vykusios diskusijos, ką daryti su jo kapu Kremliaus sode, kur jis buvo paguldytas išvijus jį iš Lenino pašonės Mauzolejuje.

Vengrų sukilimo metu Stalinas jau nebuvo kritikuojamas, net gi buvo laikomas geru tonu pasigirti esant "stalinistu". 1961-62 m. Stalino atminimas atrodė vėl buvo patekęs nemalonė, tačiau po kelių mėnesių, 1963 m. kovo 8 d. Chruščiovas viešai pareiškė verkęs prie Stalino grabo".

Jokia oficiali "destalinizacija" niekad nebuvo pravesta. Stalino bendradarbiai nebuvo patraukti atsakomybėn taip, kaip pavyzdžiui Hitlerio. Viskas, kas buvo padaryta, tai iš kalėjimų ir darbo stovyklų paleistas tam tikras kiekis politinių kalinių. Kai kurie jų buvo reabilituoti, tačiau už tai turėjo pasirašyti, kad neskelbs savo pergyvenimų. Vėliau to formalumo nebuvo reikalaujama ir aukų palikimams net paskirtos pensijos. Tačiau apie tai viešai buvo stengiamasi nekalbėti. Jokių sąrašų ir statistikos nebuvo paskelbta.

Chruščiovas buvo siūlęs pastatyti Maskvoje anoniminį paminklą visom stalinizmo aukom, bet tai ir liko pasiūlymu. Net ir literatūroje, pasišovusi literatūrinė forma iškelti buvusias negeroves, buvo greitai suvaržyta. Romanas "Viena diena Ivano Denisovičiaus gyvenime" buvo tik išimtis.

Kodėl? Todėl, kad valdininkai liko savo vietose. Pagarsėjusi MVD ir toliau veikė nuo 1962 m. pakeitusių padavinimą į MOOP (ministrų viešai tvarkai pa-

laikyti), o šalia jos dar veikė KGB (valstybės saugumo komitetas), perėmusios čekos ir vėliau buvusios NKVD pareigas.

Tiesa, šiandien eilinis žmogus jau nebijo, kad jis vidurnaktį bus pažadintas ir išvežtas į Sibirą, tačiau kiekvienas pareigūnas ir eilinis darbininkas vis dėl to dar bijosi šaukimo iš kiekvienoje didesnėje įmonėje ir institucijoje esančio "specdiel". Tas šaukimas gali baigtis "tėvišku" pamokymu, gali ir iššaukti bylą už "parazitizmą" ar net "anti-sovietinę propagandą". Pagaliau, užtenka pašalinimo iš pareigų, kad žmogus netektų bet kiek pakenčiamos egzistencijos pagrindo. Kiek aukštesnis pareigūnas, pašalintas iš pareigų, netenka ne tik algos, bet ir visokių privilegijų, k. a. geresnio buto, kartais valdiško automobilio ir teisės pirkti specialiose krautuose, kur yra importuotų, eiliniams piliečiams neprieinamų, prekių. Pagaliau ir į universitetus gali patekti labai gabūs jaunuoliai ar jaunuolė ir iš praečių metų, tuo tarpu aukštesnių pareigūnų vaikai priimami ir be didesnių gabumų, pagal protekciją. Žodžiu, kiekvienas didesnis ar mažesnis pareigūnas iš paskutiniųjų stengiasi pūsti į valdžios dūda. Jis neturi kitokio pasirinkimo.

Ir tai taip natūralu, kad net niekas ir nesistebi, jog Pravdoje vis dar tebedirba tie patys publicistai, kurie taip labai pasižymėjo Stalino epochos gale (1952-53 m.m.) kaip Iljičovas, dabar paskirtas užs. reikalų ministro pavaduotoju, Korjonovas, Žukovas, Abalakin, Četkina, Majevskis.

Ka visą tai reiškia? O gi tai, kad pasikeitė valdžios metodai, dabar dirbama subtiliau, tačiau jokių esminių pakeitimų Chruščiovo režimas neatnešė. Sovietijai valdo biurokratinis aparatas, biurokratų klasė, kurios atskiri nariai yra solidarūs savo tarpe ir kurie, jei gali, priešinas vis-

Taršasi Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Seimo reikalais... Dirvos balijuje Chicagoje, Vilties Draugijos vicepirmininkas Kazimieras Pocius ir buvęs Vilties Draugijos pirmininkas dr. Juozas Bartkus ir Juozas Bachunas turėjo progos pasitarti Dirvos ir ALT S-gos Seimo reikalais.

V.A. Račkausko nuotrauka

RYTŲ EUROPIEČIŲ PAŽIŪROS Į BŪSIMĄ EUROPA

Kaip į Vakarus atvykusiems Rytų Europos kraštų gyventojams atrodo Europa? Ar ji patvirtina ar paneigia už "geležinės uždangos" nuolat kalamą propagandą, kad "ten viskas neigiamas, visur nuostmūs, bet pas mus -- rojus"? Nėra lengva atsakyti į tuos klausimus ir ypač vengrui, po 15 metų pamačiusiam Vakarus ir jau kuris metas gyvenančiam Šveicarijoje. Kelias mintis apie tai, kokie turėtų būti Rytų - Vakarų santykiai ir kokios turėtų būti suartėjimo sąlygos, jis išdėstė švei-

VYT. ALSEIKA

Dirvos korespondentas
V. Vokietijoje

carų spaudos skiltyse (Neue Zürcher Ztg.). Čia bandysime išryškinti būdingesnes vengro -- naujojo ateivio mintis.

Jo nuomone, jei lyginama Rytų ir Vakarų gyvenimas, tai būtina reikla lyginti kainų bei uždarbių santykius, nebūtina nurodyti į tikro ekspansiją bei pasiekimus mokslu. Idomesnė problema, tai toji "europietinė Europa", kuri, pagal Prancūzijos prezidentą, turėtų apimti plotą tarp Atlanto ir Uralo. Aišku, toje srityje turėtų sutarti ir Vakarų ir Rytų europietis. Rytų Europos tautos dėl savo egzistencijos yra kovojusios 50 metų, tad, suprantama, jei kalbama apie Rytų - Vakarų santykius, tams tautoms turėtų būti suteikta lygi teisė.

Kai kalbama apie Rytų Europos tautas, tai joms būdingas vienas svarbus bruožas: jos itin jautriai pajunta "politines realybes" po būdį, o tai žymiai rečiau pastebima daugely Vakarų Europos kraštų. Dėl to reikla suprasti, kodėl Rytų Europos gyventojai nėra kokie nors "idealistai", jie negali be jokios kritikos žavėtis Vakarų blizgesiu, kuriuo -- apgailėtiniu būdu -- jiems neteko naudotis. Dėl to tos Europos gyventojai neskuaba daryti sprendimų ar pasisakymų už tą ar už aną Europą, tam tikra prasme jie lieka dideliais egoistais. Jei šimtmečio bėgyje Rytai nugalėtų Vakarus, tai tie ateiviai Vakarų ne-

sigailėtų, nes juk Vakarai nesugebėjo jų ne tik apsaugoti, bet, kai buvo progos, nesugebėjo jų išlaisvinti. Tie gyventojai, naujoms sąlygoms atsiradus, ir vėl bandys prisitaikinti. Kai jie vis būdavo paliekami jūlikimui ir kai jie vis dėlto yra gynę jų priklausomybę Europai, ar iš jų galima daugiau reikalauti?

Reikla atminti, kad Rytų Europą dar vis sieja glaudūs ryšiai su Vak. Europa. Ji tebėra pats natūraliausias Rytų Europos partneris ir čia kyla klausimas, ar ji yra ne tik linkusi, bet ir ar iš viso pajėgia atsižvelgti į tos Rytų Europos pretenzijas bei aspiracijas, troškimus?

Pažvelkime į pastarojo meto politikos kryptis. Galimas dalykas, kad de Gaulle politika kiek sustiprino tų kraštų siekimus laisvėjimo kryptimi. Tačiau, iš kitos pusės, kuris kraštas sugebėtų patenkinti tos R. Europos saugumo, tikro ir politiko interesus bei troškimus? Toks partneris, R. Europai priimtinas, tegalėtų būti apjungta, tvirta Vak. Europa. Į tai ir turėtų būti atkreiptas Vakarų pasaulio dėmesys.

Ne kas kitas, bet Europa buvo dviejų pasaulinių karų kaltininkė ir jie buvo kilę dėl tos Europos nevieningumo. Reikėtų pasimokyti iš praeities ir pirmiausia susirūpinti sukurti tikrai vieningą Vakarų Europą. Tačiau... vis trūksta mus visus tikinančių pastangų tokiai Europai sukurti. Žinoma, sunku tikėtis, kad būtų įmanoma greitai susilaukti bendros Vak. Europos vyriausybės -- bendros užsienio politikos ar bendros valiutos, tačiau sunku sprasti, kad europiečiai nesugeba įvesti bent bendrų normų pramonėje, bendrų mūto taisyklių, ar net vienodų gatvių užrašų bei signalų. Vis jaučiamas giliai įsiknijęs pasipriešinimas bet kokiai pažangai ir atrodo, kad pasitenkinama senuoju priežodžiu: "Su savo priešiniais kaip nors apsidirbsiu, bet tegul Dievas mus apsaugoja nuo mūsų draugų!"

Netenka abejoti, kad Vak. Europa, jos egzistencijai šiuo metu negresia jokie pavojai, kad ji gali pasitenkinti kantriai belaukdamo to meto, kai Vakarų kraštai galutinai apsiungs. Tačiau čia pamirštama, kad tie pavojai iš kitur, kuriuos taršiamai pavyko pažaboti, kada nors gali atsirasti paskirų kraštų viduje ir pažeisti pačias jautriausias moralines bei dvasines vietas, į kurias, pagal Rytų sampratą ir tą pavydėtiną gyvenimo formą, kurioje laimingai būdu susilieja individuali

Respublikonai remia Johnsoną

* JAV RESPUBLIKONŲ PARTIJA vieningai remia prez. Johnsono pasirinktą užsienio politikos kelią, kai demokratų pusėje atsiranda vis daugiau balsų, reikalaujančių JAV kariuomenės atitraukimo iš Vietnamo ir Dominikų.

* JAV STUDENTŲ TARPE vykstančios komunistų infiltracijos metodai perorganizuojami iš "masinės bazės" -- (rengiant demonstracijas, protestus ir t.t.) į "valdžios perėmimo" metodus. Tam tikslui svarbu užvaldyti studentų komitetus, fakultetų atstovybes, įsibrauti į administraciją ir net į valdomuosius universitetų organus. Studentija rodo ir atsparos žymių šiai akcijai, tačiau tuo tarpu JAV žurnaluose daugiausia garsinami komunistinėms organizacijoms priklausą "vadovai". Dauguma jų yra tūlos tautybės milijonierių vaikai -- kažkodėl užsidedę "revoliucioniška" dvasia.

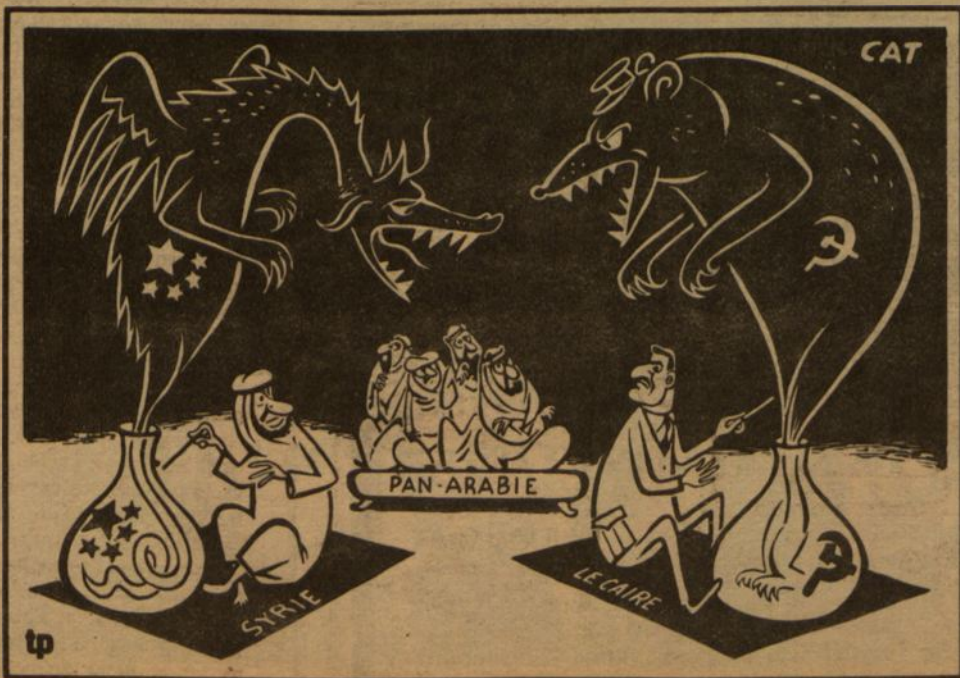
* JAN MASARYK'AS, Čekoslovakijos kūrėjo ir prezidento sūnus, 1948 m. kovo 10 d. iššoko iš užsienų reikalų ministerijos lango ir užsimušė. Taip bent iki šiol kalba oficialioji versija apie čekų užsienų reikalų ministrį, savižudybę [vykdžiusį 2 sav. prieš bolševikams užimant Čekoslovakiją. Dabar Vokietijos žurnalas Der Spiegel sakosi atskleidęs tos savižudybės paslaptį ir suradęs žmogų, kuris J. Masarykui nužudęs, ir tik po to išmėtęs pro langą. Tai čekų NKVD agentas maj. Fr. Schramm, Maskvos įsakymu įvykdęs atentatą prieš čekų ministrų kabinetą narį, pasipriešinusių komunistų planams perimti čekų vyriausybę iš savo rankas. Pats Schramm pasakui buvęs nužudytas čekų patriotų. Teisinga tai istorija, ar ne, bet ji ir liktų Spiegel puslapiuose, jei ne tūlas pilietis iš Hooverio instituto, pristatęs tą žinią National Review magazinui. Kitų laikraščių spaudos atstovai apie tai tyli.

laisvė ir visuomenės prado sąmoningumas. Atvykėlio nuomone, tai daugiau reiškia, negu vis keliamas produktyvumo pradai.

Kalbėdamas apie Rytų Europos masių reikalavimus, naujasis ateivis, vengras, pažymi, kad masių reikalavimai atspindi R. Europos kraštų vyriausybų vidaus ar socialinę politiką, nors tuose kraštuose, aišku, nebuvo sąlygų nevaržomam dialogui tarp masių ir kraštų vadovų. Tos masės stato vis naujus reikalavimus ir jie, daugelio nuostabai, daugiausia yra asmeniškų pobūdžio. Pagaliau, tos masės randa priemonių bei kelių, totalitarinių kraštų valdžios valios nepaisant savo sumanymus įgyvendinti.

Dialogas dėl ateities santvarkos turi būti vedamas su masėmis. Ką Vak. Europa teikia toms masėms su jos aukščiausiu gyvenimo lygiu yra ne kas kita, kaip laisva gyvenimo forma, vienu metu esanti ir pasitula ir reikalavimu. Netenka abejoti, kad tas gyvenimo lygis R. Europos masės vilioja.

Kai kalbama apie būsimą Europą, tai ir vėl pabrėžiamas Rytų bei Vakarų gyventojų reikalavimas -- jis nenori būti tik objektu, jis šioje ar kitoje gel, uždangos pusėje gyvenamas, norėtų pats būti viso Rytų - Vakarų konflikto ar nesupratimų sprendėju. Todėl Vak. Europai patariama daugiau susidomėti Rytų Europos gyventojų polinkiais bei pažūromis. Jei bus daugiau žinoma apie Europos dalies gyventojų reikšmę visos Europos raidai, tai įgalintų ir naujos iniciatyvos atsiradimo kelią.

Naujos dvasios Artimuose Rytuose...

VAKARŲ FRONTĖ... (5)

Pavykęs 'varlių' gaudymas

Vokiečių artilerijos baterija Cherbourgo pusiasalyje prie Marcouf buvo viena stipriausių. Ji turėjo keturias 210 mm patrankas, šešias priešlėktuvines 75 mm patrankas ir vieną 150 mm patranką. Nelaimelį, birželio 6 d. šis svarbus gynybos punktas dar nebuvo užbaigtas, nors 400 laivyno artileristų ir jų patrankos jau sudarė neblogą gynybą nuo jūros pusės.

Balandžio 19 buvo išbandyta viena iš įrengtų patrankų. Štūvo garsas kaip perkūnas nugaudė per plačias apylinkes. Cementiniai pagrindai atlaikė. Bet nuo tos dienos prieš bateriją prasidėjo puolimai. Kiekvieną vakarą saulei leidžiantis iš Anglijos atskrisdavo bombonešiai, kurie bombarduodavo bateriją, 400 įgulų vyrų per tą laiką užsigrūdino, paskubomis įrengė geresnes slėptuves ir apsitvėrė minų laukais. Gal jie būtų dar geriau įsitvirtinę, bet vis laiką negaudavo pakankamai cemento, patrankų ir šaudmenų. Trūko ir plieninių uždangalų, nebuvo įrengtas nei telemetražo bokštas, iš kurio būtų galima vadovauti šaudymui.

Birželio 5 d. saulė nusileido ir pirmą kartą nebuvo duotas alarmas. Iš Anglijos nesirodė bombonešiai. Artileristai išsiskirstė į gretimus kaimus poilsui, nes bunkeryje tilpo tik pa-

trankų aptarnautojai.

Artileristas Karl Sellow, patogiajai įsitaisęs kampe šalia patrankos užsirtukė. Buvo 11 val. nakties. Už valandos turėjo įpakelsti. Bet ką reikė tas užėsysis vakarų. Matyt "broliai" ruošiasi puolimą daryti iš kitos pusės. Jokios vilties ramiai praleisti naktį, kuri taip gražiai prasidėjo.

Lėktuvų garsas, kaip koks uraganas, artėjo. Marcouf niekad nematė tokio smarkaus puolimo. Daugiau šimto lėktuvų puolė įsitvirtinimus ir virš 600 tonų bombų buvo numesta tik ant vienos baterijos. 600 tonų! Puolimas užsitęsė 35 minutes. Šešios priešlėktuvinės patrankos buvo sunaikintos, žemė aplink buvo išardyta kaip po drebėjimo.

Po vidurnakčio iš Marcouf atvyko pas leitenantą Ohmseną uždušęs pranešėjas.

-- Leitenante, prie rūmų įvyko susišaudymas. Slėptuvės suardytos, mes turime suželsių ir užmuštų.

Ohmsen pasiuntė leitenantą Griegą su visais laisvais baterijos gynėjais atstatyti įsitvirtinimus. Artileristai greitomis pasiėmė kastuvus, bet greit grįžo atgal.

-- Kas atsitiko?

Griegas paaiškino, kad juos

apšaudė. Greičiausiai tai bus parašiutininkai.

-- Parašiutininkai?

Ohmsen nenorėjo tikėti, ir kad nebūtų abejojimų, pasiuntė kovos patrulį iš dviejų puskarininkių ir dvidešimt vyrų su automatais ir granatomis išžvalgyti apylinkę.

Patrulis tyliai slinko nakties tamsoje. Pelkėse girdėjosi varlių kurkimas. Korporalas Albert Mueller buvo nustebęs. Dar niekad jis negirdėjo čia tiek daug varlių kurkimo. Patrulis išsiskleidė. Staiga iš dešiniojo sparno pasigirdo balsas "stok", pasakui nedidelis triukšmas. Leitenantas Grieg nuskubėjo į tą vietą.

-- Kas atsitiko?

-- Aš turiu amerikietį, -- pasakė uždušdamas Muelleris.

Muelleris su Hermanu pamatė pelkių žolėse tupintį amerikietį, kuris su nedideliu instrumentu pamėgdžiojo varlės kurkimą, matyt kaip atpažinimo signalą. Pamatęs vokiečius amerikietis norėjo pabėgti, bet Muelleris su buožė į jį pritrenkė. Prie jo rado tą nedidelį instrumentą, kurį paspaudus pasigirdavo tas varlių "kraak".

Muelleris iš naujo paspaudė ir pasigirdo "kraak". Staiga šoneliu pasigirdo kitas "kraak". Kartodami "kraak", vokiečiai prisitartinio prie kitos "varlės" ir tokiu būdu pelkėse suėmė vieną po kito amerikiečius.

Apie pusę antros patrulis grįžo nepraradęs nė vieno vyro, kiekvienas atsigabendamas po "varlę": viso dvidešimt belaisvių. Tai buvo pasisekusi žūklė. Leitenantas Grieg buvo patenkintas grobiu ir negalėjo susilaikyti nesijaukęs, pasakodamas baterijos viršininkui nuotyki. Amerikiečius uždarė į tuščią bunkerį. Jie priklausė 502 amerikiečių parašiutininkų pulkui ir tarp jų buvo vienas majoras su savo štabu. Apie šimtui pasisekė išeiti iš pelkių ir pasiekti Marcouf, kiti turėjo susirinkti ir pulti bateriją.

Apklaussinę belaisvius paaiškėjo, kad jų misija buvo užimti Saint-Martin de Varreville bateriją, esančią už septynių kilometrų. Bet per klaidą ar dėl kitų priežasčių jie nutarė pulti Marcouf.

Vokiečiai buvo nustebinti ras-

tais pas belaisvius daiktai. Nedideli kišeniniai radijo aparatai, kompasai švarko sagoje, miniatiūriškai atspausťas šventasis Raštas, ir pagaliau, žemėlapiai nupiešti ant šilkinių nosinaičių kuriuose su dideliu tikslumu buvo nupiešti visi kulkosvaidžių lizdai. Amerikiečiai visa tai iš fotografinių nuotraukų buvo pervėję į šilkines nosinaites.

Tuo pačiu laiku gretimame poste Azeville, už 4 km., baterijos vadas lt. Kattig, buvo pasinėręs į korespondenciją, kai sargybinis užaliarmavo. Jis išbėgo iš bunkerio ir buvo nustebintas. Transporto lėktuvai bėrė mases parašiutininkų.

-- Šaudyti pilna ugnimi! -- davė įsakymą.

Ne geriau sekėsi ir britų parašiutininkams prie Merville. Lėktuvai nepataikė jų išlaipinti skirtoje vietoje. Kai kurie nusileido net už 50 km. Pulk. Orway, vadovavęs bataljonui ir nusileidęs skirtoje vietoje veltui laukė savo bataljono. Už pusantros valandos susirinko tik vos 150 vyrų. 600 vyrų pasimetė. Orway be jų nutarė pradėti puolimą, kas parodo jo drąsą ir drausmę. Aišku, reikėjo pakeisti puolimo planus. Sąlygos liepė viską improvizuoti. Per 30 minučių viskas buvo su tvarkyta ir britai laimėjo. Iš 150 vyrų, liko gyvi tik 80. Pergalė brangiai atsilėjo. Ir tuo metu buvo pastebėta, kad ji nebuvo verta tokių aukų. Merville postas neturėjo 150 mm patrankų, o tik paprastas 75 mm, kurios nesudarė didelio pavojaus anglų išsilauplinimui šitame sektoriuje. Jos negalėjo pasiekti laivų jūroje. Tad visas puolimas buvo bereikalingas.

Pulk. Orway tuoju iššovė signalinę raketa, kad baterija į rąkose. Bet negavęs iš žvalgybinio lėktuvo patvirtinimo, kad signalas pamatytas ir suprastas, atitraukė savo vyrus iš posto, nenorėdamas išstatyti pavojun, anglų laivynui pradėjus bombarduoti. Vėliau postą iš naujo užėmė vokiečių 736 pulko pėstininkai. Anglai skubėdami užmiršo sprogdyti ir sunaikinti poste buvusias patrankas. Kitą dieną birželio 7 d. vokiečiai su tais ginklais smarkiai gynėsi prieš anglų dalinį, kuriam buvo pavesta šį rajoną "išvalyti". Ir iki liepos mėnesio šis postas keletą kartų ėjo iš rankų į rankas.

Birželio 6 d. sąjungininkų lėktuvai atliko 10,743 skridimus, numesdami 11,912 tonų bombų. Per keletą valandų vokiečiai pamatė nuverčiant ant jų įsitvirtinimų tiek bombų, kiek per visus metus gavo Hamburgas, labiausiai bombarduotas Vokietijos miestas 1943 metais.

Bombos turėjo atidaryti kelią invazijai, bet buvo naudojamos tik tokios, kurios turi didelę sprogstamąją galią paviršiuje, bet nepridarė didelių duobių, kad iš laivų išlaipinti tankai ir automobiliai nesusidurtų su kliūtimis.

Jei 1066 metais normandų flamanų ir germanų invazijai į Angliją buvo panaudota 619 būrlaiviai, kuriais buvo pergabenta 60,000 žmonių, tai po 878 metų anglams su amerikiečiais grįžti į Europą reikėjo 6000 laivų. Šiai invazijai turėjo tarnauti visa technika. Reikėjo, kad kareiviams išsilaipinant iš laivų, krante neliktų akmenų ant akmenų vokiečių įsitvirtinimuose ir kad nė vienas Rommelio vyras neišėitų gyvas iš to pragaro. Anglosaksų kareiviai neturėjo sutikti krante jokio pasipriešinimo.

"Safety first" -- saugumas pirmoj eilėj. Toks buvo gen. Eisenhowerio principas. Jo taktika buvo turtuolio nesiskaitančio su turimais ištekliais.

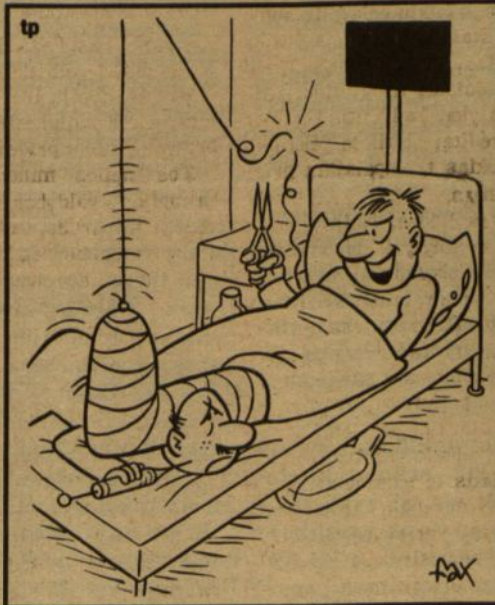
Humoras

-- Aš nesuprantu, kodėl atėjote. Visi jūsų dantys sveikil...

Tragedija Venecijoje...

Be žodžių...

JŪS GALITE PADĖTI SAVO GIMINĖMS IR ARTIMIESIEMS SUSTIPRINTI SVEIKATĄ

leidžiant atostogas su poilsiu ir gydytoju bet kurioje SSSR poilsio vietoje arba sanatorijoje.

Už KELIALAPIUS 26 dienas su pilnu pensijonu ir specialiu medicinišku patarnavimu Jūs mokate nuo 96.00 iki 198.00 amerikoniškų dolerių; kaina priklauso nuo pasirinkto kurorto ir gydymo reikalingumo.

Jūs taip pat galite užsakyti savo giminėms AUTOMOBILIUS, šaldytuvus, Televizijos priimtuvus ir kita.

Didelis pasirinkimas įvairiaus maisto siuntinių prieinamomis kainomis.

Reikalaukite katalogų-brošiūrų mūsų vyriausioje įstaigoje.

PODAROGIFTS, Inc.

220 PARK AVENUE SOUTH,
NEW YORK, N. Y. 10003.
Telefonas 228-9547.

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS!
PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

• Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

• Dabartinis dividendas 4½% išmokamas du kart per metus.

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNIOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. Grain Alcohol 190 proof U.S.P. 5th 4.89
2. Popular V.S.O.P. German Brandy 5th 4.98
3. Napoleon Imp. French Brandy 5th 3.35
4. Zeller Schwarze Katz 5th 1.29
5. Creme De Banana Liqueur 5th 3.19

6. Chianti Import. Wine Full. Qut. 0.98
7. May Wine, Liebfraumilk German Wine 5th 0.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

PALIK AŠARAS MASKVOJE

B. ARMONIENĖS atsiminimai iš tragiškų pergyvenimų Sibire jau išėjo lietuviškąja laida.

KAINA 3 DOL. Gaunama Dirvoje ir pas knygų platintojus.

Tinkami rūbai duoda gerą savijautą

DĖMESIO

Pas mus Jūs rasite vyrų pasaulį! — Mes apręgsime Jus nuo galvos iki kojų. Puikiausias pasirinkimas geriausių gaminių vyrų aprangai.

BOTANY „500“ kostiumai ir paltai,
MANHATTAN marškiniai,
LEE ir DISNEY skrybelės.
Krautuvėje Jūs laukiami kasdien,
o sekmadieniais
nuo 10 iki 4 val.

H. Seigan

VYRIŠKŲ RŪBŲ IR BATŲ KRAUTUVĖ

4630-32 S. Ashland Ave., Chicago 9, Ill. Telef. YA 7-1272

Čia gausite geras prekes pigesne kaina ir ilgesniam išsimokėjimui be nušimčių!
Mandagus patarnavimas lietuvių kalboje.

DIRVA

The Lithuanian Newspaper

Established 1915

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of
Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais,
išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

VENGTINI NUOSTOLIAI

Vilties draugijos valdybos apyskaitiniame pranešime draugijos nariams ir gegužės 30 d. New Yorke įvykstančiam suvažiavimui, šalia įvairių -- įvairiausių detalių išdėstytų pajamų -- išlaidų pozicijų, randame visiems Dirvoš skaitytojams, o spaudos mėnesyje ir visai Lietuvai visuomenai įsidėmėtinas sumas. Tai sumos, susidariusios ir savo laiku išaugusios į neįtikėtinus skaičius, dėl kurių verta ir reikalinga rimtai pagalvoti, sielotis.

Leiskime pasisakyti Vilties draugijos valdybai. Pranešime sakoma, kad jei metų pabaigoje trumpalaikių prievolių sąskaitoje ir randame stambokas sumas, tai matome jų nemažesnes ir gautinose draugijai pozicijose. Tai reiškia, kad kiek draugija skolinga kitiems, maždaug tiek ir kiti skolingi draugijai. Deja, tie debitorai -- kreditorai yra ne su tais pačiais asmenimis ar įmonėmis. Mes paprastai esam skolingi medžiagų tiekėjams ar kitiems asmenims, su kuriais būtina netrukus atsiskaičiuoti. Ir atsiskaityti: trumpalaikių prievolių suma kartais staigiai sumažėja pusiau ar daugiau, ir vėl išauga, kreditoriai keičiasi, ir tai liudija tik viena dalyka, kad Viltis turi normalų kreditą, ir tik to dėka gali turėti tokias trumpalaikių prievolių sumas.

Kas yra liūdna, kad tie, kurie Vilčiai skolingi, dažniausia esti kiek kitoki skolininkai, negu Viltis yra trumpalaikių kreditorių atžvilgiu. Dalis jų esti paskiri asmenys ir ypač organizacijos, užsisakančios ar skelbimų ar spaudinių pagaminti, o paskui neprisiėmiančios ar netgi nematančios reikalo atsilyginti. Didžioji dalis jų gautinų sumų susidaro iš nerangių Dirvos prenumeratorių, kurie, atėjęs laikui, niekaip neprisiėmė atsilyginti prenumeratorą, gauna ilgesnį laiką skolon, o paskui praranda

norą mokėti. Tokių smulkių skolininkų -- po keliolika dolerių -- susidaro šimtai, ir ateina laikas, kada nebėra kitos išeities, kaip tik nurašyti juos į beviltiškų skolų poziciją.

1962 ir 1963 metais teko nurašyti net 16,800 dol. tokių iluzinių priklausinių, susikaupusių ankstesniais metais. Priežintra, kad tokių skolininkų vėl nepriaugtų, yra sugriežtinta, kai kurie prenumeratoriai dėl to net piktnasi, bet rezultatas tas, kad 1964 metais teko tokių "iluzijų" nurašyti jau tik 4,500 dol. Šių metų pradžioje tik 44 prenumeratorių skolon bridimas buvo prasi-dėjęs 1963 m., ir jų skolos suma buvo 484 dol. Beveik 600 buvo pasivėlinę atnaujinti pren. 1964 m. ir jie Naujų Metų dieną jau buvo skolingi 1240 dol., taigi iš viso ta skola buvo vos per 17 šimtų ir didelė jos dalis jau buvo atgauta tuoju po Naujų Metų.

Taigi, tokios skolos ir yra visiškai realūs nuostoliai. Kitaip sakant, čia "viena visuomenės dalis išnaudoja kita".

Malonu pastebėti, kad laikraščio leidimui gelbsti didžioji dauguma skaitytojų ir rėmėjų, sąžiningai ir uoliai atlikdami savo prievolę, kartu pridėdami ir auką. Tos kelios mintys iš Vilties draugijos valdybos pranešimo dar kartą parodo, kad spaudos išlaikymo darbe negalime remtis vien tik naujų prenumeratorių įsiskojimo siūlymais. Naujų prenumeratorių atsiranda, Yra šimtai priemonių ir būdų jiems surasti. Bet tos priemonės ir būdai dažnai nustelbiami tų, kurie laikraštį užsiprenumeruoja, bet tuo pat metu pamiršta savo pasižadėjimus ir prievoles.

Nemalonai tai tema spaudos mėnesiui. Bet to nutylėti irgi negalima. Tai vieša, skaudi ir nemaloni yda, su kuria kiekvienas privalome kovoti.

DĖL JAUNIMO ŽYGIO
Į WASHINGTONĄ

Lietuvių studentai ir organizacijos ruošiasi gegužės 15 d. žygiui į Washingtoną pademonstruoti pritarimą prezidento politikai Pietų Vietname. Prezidentas nori vartoti ten karinę jėgą tol, kol Š. Vietnamas atsisakys nuo agresijos ir paprašys taikos. Atrodo, kad mes ir norime tik šitą jo politikos dalį paremti.

Bet prezidentas taip pat yra pareiškęs, kad jis ir nemana nukariauti Š. Vietnamo ir ten pakeisti raudonąją režimą demokratiniu. Jis nenori ir nemano Š. Vietnamo sujungti su P. Vietnamu. Prieš šitą jo politikos dalį mes turėtume tik protestuoti, o neremti.

Kova su komunizmu yra globalinė, todėl mūsų studentų demonstracija turėtų atkreipti prezidento dėmesį į tai, kad jis aiškiai, konkrečiai ir nedviprasmiškai pareikštų viešai, kad jis kovoja ne tik už P. Vietnamo laisvę, bet ir už Š. Vietnamo ir kitų komunizmo pavergtų tautų, kaip tai: Š. Korėjos, Kinijos, Vokietijos, Lenkijos ir Pabaltijo tautų laisvę. Tokios JAV prezidento politikos rėmėjų susidarytų apie keletą milijonų žmonių.

Jeigu Amerikos liberalai reikalauja sustabdyti karinius veiksmus Vietname ir iš ten atitrauk-

ti kariuomenę ir tik tada pradėti derybas, tai mes turėtume už Amerikos karinių jėgų atitraukimą iš Vietnamo reikalauti, kad Sovietų Sąjunga atitrauktų savo kariuomenę iš Pabaltijo valstybių, nes tos trys taiką mylinčios mažos tautos nesudaro jokios grėsmės iki dantų apsinginklavusiai Sovietų Sąjungai. Kodėl taip vadinami JAV "liberalai" niekuomet nėra pareiklavę atitraukti raudonosios armijos nei iš vie-

Korpi Neo-Lithuania Philadelphijos padalinio metinės šventės prezidiumas. Iš kairės: V. Didelytė, V. Grudzys, pirm. G. Mironas, R. Buinytė, J. Matonis. Prie vėlavos stovi: G. Noakaitė, A. Mockaitis ir V. Ruktytė.

NEOLITUANŲ ŠVENTĖ PHILADELPHIJOJE

1962 m. birželio mėn. 10 d. Philadelphijoje įsisteigusi Korpi Neo-Lithuania gegužės mėn. 1 d. atšventė savo metinę šventę ir korporacijos gyvavimo 42 m. sukaktį.

Šventė pradėta Bendruomenės Radio valandėle -- pusvalandžiu, kur korporantai trumpai supažindino visuomenę su korporacijos istorija ir ideologija. Po to sekė montažas iš korporacijos stovyklų gyvenimo.

Vakare vyko iškilmingoji dalis: sueiga, sveikinimai, banketas, iškilmingos sueigos metu kalbėjo fil. dr. Br. Nemickas, trumpai apžvelgdamas Korporacijos istoriją. Raštu sveikino Vyr. V. bos pirm. inž. V. Mažeika, Bendruomenės Philadelphijos apylinkės vardu inž. J. Ardys ir Latvių Studentų S-ga, Žodžiu A. L. J. S-gos Philadelphijos skyr. vardu J. Česonis. Moterų Atstovybės Klubas -- J. Augaitytė, Karių S-gos -- inž. A. Jurskis ir Bostono, Chicago, Clevelando, Detroito, New Yorko padalinių pirmininkai.

Iškilmingos sueigos metu nau-

no jų pavergt krašto.

Toliau reiktų prašyti JAV prezidento, kad jis kovotų su komunizmu griežčiau, taip kaip savo laiku Rooseveltas kovojo su nacine Vokietija. Yra faktas, kad kiekvienas, kuris tik turėjo progos, bėgo ne iš nacinės Vokietijos į "Sovietų Rojų", bet priešingai. Visi traukėsi kad ir į nacinę Vokietiją gelbėti nuo komunizmo. Bėgo į nacinę Vokietiją ne šimtai, bet tūkstančiai. Tad reiktų visais būdais kreipti JAV vyriausybės dėmesį, kad pagaliau būtų nustota žaisti su pačiu didžiuoju pasaulio priešu -- komunizmu. Jei Amerika jo nesunaikins, tai pati bus sunaikinta su visomis savo laisvėmis. Todėl besiruošdami į šį Washingtono žygį pagalvokime ir apie kitus platesnio masto žygius.

M. Ruzgaitis
New York

Dr. Bronius Nemickas, Lietuvos Nepriklausomybės Tautos pirmininkas, neolitanų šventėje Philadelphijoje pasakęs pagrindinę kalbą.

joji valdyba perėmė pareigas. Pirm. G. Mironas, vice-pirm. ir arbiter elegantiarum J. Stelmokas, sekr. V. Didelytė, išd. V. P. Mitalas, Jr. ir narys Br. Pumpuolytė, Sueiga baigta Gaudėmus.

Vakarienes metu meninę dalį išpildė korporantai iš Bostono ir Clevelando.

Labai gražu, kas retai būna panašiuose banketuose, kad beveik pusė dalyvaujančių buvo jaunimas. Tai tikrai didelis jaunimo pasiryžimas, nežinrint didelių atstumų lankytis vienu pas kitus, ieškant draugystės tarp lietuvių. O atvažiavusių iš kitur buvo apie 30. Taip pat gražu, kad ir visuomenė parėmė jaunimą savo atsilankymu. O dailininkas J. Bagdonas padovanojo paveikslą, kurį loterijos būdu laimėjo A. Špokauskienė, Dr. E. Drukeinis iš Dayton, Ohio, lankydamasis Philadelphijoje ir negalėdamas dalyvauti šventėje, korporacijai

V. Stankevičius, iš Clevelando, gražiai pasirodęs su gitara ir dainomis neolitanų šventėje Philadelphijoje.

padovanojo 20 dol. Yra ir kitų mažesnių aukomis ar darbu, kaip P. Didelis, A. Šalčinis ir kt. parėmusių korporaciją.

BENDRUOMENĖS BANKETAS

Š. m. gegužės mėn. 22 ir 23 dienomis Philadelphijoje įvyksta JAV Bendruomenės Tarybos suvažiavimas. Ta proga Philadelphijos apylinkė suvažiavimo dalyviams pagerbti ir su jais pasimatyti ir pabendrauti ruošia banketą. Banketas įvyks Benjamin Franklin viešbutyje 9 ir Chesnut gatvių kampas, Commodore Barry salėje, Banketo metu meninę dalį išpildys V. Bendžintė. Bilietus į banketą galima įsigyti pas visus apylinkės valdybos narius.

Š. m. gegužės 3 d. 65 metų sukaktį atšventė Lietuvos Laisvės Kovų Karo Invalidų D-jos pirmininkas Vyties Kryžiaus kavallerius BR. TVARKŪNAS.

P. M.

* SOV. S-GOS RAKETA pasiekė mėnulį, tačiau neatliko tai, kuo jį buvo siekta -- "minkšto" nusileidimo su moksliniais aparatais. Tikslus ir lėtas nusileidimas būtų tikrai daug patarnavęs tolimesniems projektams ir astronautų bandymams nusileisti į mėnulį.

JAV bandymai nusileisti į mėnulį planuojami sekančiais metais.

Bostono neolitanai išpildant meninę programą. Iš kairės: R. Dažytė, G. Vaičiaitis ir N. Vaičiulytė.

A. Gruzdienės nuotrauka

VASAROS ATOSTOGAS

MALONIAI KVIEČIAME PRALEISTI

MEŠKOS VASARVIETĖJE

42 Beach Street

Monument Beach, Cape Cod, Mass.

Tel. 759-3251 (Area Code 617)

Rami poilsiui aplinka, šiltas Atlanto vanduo, baltas papludimio smėlis, geras maistas ir malonus patarnavimas užtikrina užsitarnautą poilsį.

Laisvalaikio pajvairinimui:

- valtis -- žuvavimui
- teniso aikštė
- sail-fish buriavimui
- vakare tėvams išvykus prižiūrėti vaikai.
- stalo tenisas

Sezono pradžia birželio mėn. 19 d. Prašome rezervuoti sau vietą iš anksto:

S. M. Lušys,

88-01 104th Street, Richmond Hill 18, N. Y.

Tel. VI 9-1193 (Area Code 212).

I. Veitas,

72 Congress Street, Braintree, Mass. 02185

Tel. 843-2146 (Area Code 617).

Sezonui prasidėjus kreiptis tiesiog į MEŠKĄ.

Gegužės 1 d. Philadelphijoje neolitanų šventėje dalyvavo daug svečių iš Chicago, Detroito, Clevelando, Bostono, New Yorko. Nuotraukoje šventės dalyviai gieda Tautos Himną. A. Gruzdienės nuotrauka

MIHAILOVO "MASKVOS VASARA" (6)

Ir štai šių dienų Sovietų Sąjungoje stebime dvigubą mastą kalbant apie stalinizmą ir apie kovotojus prieš stalinizmą. Iš vienos pusės, stalinizmas smerkiamas ir laikomas nusikaltimu prieš tautą, iš kitos pusės smerkiamas ir antistalinizmas. Tokia nenormali padėtis anksčiau ar vėliau turi išnykti. Kadangi antistalininės jėgos šiandien yra stiprios ofenzyvoje, tai atrodytų, kad šis klausimas turėtų būti greitai laiku sprendžiamas.

Dar tenka daug kas išaiškinti, reabilitavimas vos prasidėjęs. Vienas MGU (Universiteto) studentų man kalbėjo: "Jie reabilitavo tik savo žmones, tačiau kodėl nieko nedaroma su tūkstančiais padorių žmonių, kurie nėra partijos nariais?" Daugelis žmonių, su kuriais buvau suėjęs į kontaktą, man sarkastiškai pasakojo apie to reabilitavimo pobūdį, šeima gauna lapą su vardais ir pavardėmis ir oficialiu reabilitavimo patvirtinimu ir tai viskas. Niekas nežino, kur ir kuriuo būdu "reabilituotasis" neteko gyvybės. Ir nėra jokios galimybės apie tai ką nors patirti. Kadangi Sovietų Sąjungoje yra labai maža šeima, kuriose nors vienas narių neturėtų būti "reabilituotas", tad dėl tokio nepilno stalinizmo likvidavimo viešpatauja visuotinas nepasitenkinimas. Vis dėlto visi giliausiai įsitikinę, kad kova prieš stalinizmą tik prasidėjusi ir visi optimistiškai žvelgia į tokios kovos išdavas.

Būdinga, kad sovietų spauda vis rečiau primena fašizmą ir nacių laikotarpio stovyklas ir vengia jas palyginti su sovietiškomis.

Tai suprantama. Pirmąsias "mirties stovyklas" sukūrė ne vokiečiai, bet sovietai. 1921 m. netoli Archangelsko pradėjo veikti pirmoji "mirties stovykla" -- Holmogor. Jos vienintelis tikslas -- fiziškai sunaikinti kalinius. Per eilę metų ji puikiai veikė ir prarijo buvusius sąjungininkus -- nebolševikinių revoliucinių partijų narius (socialrevoliucionierius, menševikus ir kt.). Neseniai Sovietų S-jje reabilituotas emigrantų rašytojas Ivan Šmeliovas savo garsiajame veikale

"Mirusiųjų saulė" (su Th. Mann įžanga) aprašė baissuosius metus po civilinio karo, kai 1920/21 m. Kryme be jokio teismo buvo sušaudyta 120,000 vyrų ir moterų. Dar vis pasakojama, kad anuo metu Odesoje "dirbo" Viera Grebenjakova, jauna mergina, turėjusi "Doros" pseudonimą, savo rankomis nukankinusi ir nužudžiusi 700 belaisvių. Net ir genocido atžvilgiu pirmenybė tenka ne Hitleriui. Prieš antrąjį pasaulinį karą iš pasienio sričių ties Turkija, Iranu (šiaurės Sibiro) buvo deportuota eilė mažų tautų, kur jos nepakeliamos šalčio, išmirė lyg musės.

Visiškai suprantama, kad Hitleriškųjų nusikaltėlių pusę perbėgo labai daug Dono kazokų ir kai atsirado antisovietinė generolo Vlasovo kazokų armija, tokią reiškinį tenka laikyti vieninteliu visoje rusų tautos istorijoje. Juk kazokai daugiau kaip tris šimtmečius buvo pats pajėgiausias rusiškosios valstybės pagrindas ir tvirčiausia atspara priešui. Žurnalas "Junostj" šiais metais (1964) paskelbė Jevgenij Piljar romaną "Žmogus lieka žmogumi", kuriame pirmą kartą pavaizduojama nepaprastai sunkus santykis su tos "išlaisvinimo Armijos" kazokais. Piljar aprašo tikrai didvyrišką Raud. Armijos sugautų kazokų laikyseną, tuo metu, kai tardymo metu jie buvo mušami. Autorius sakosi atsiduriąs prieš keblių klausimą ir jį paliekąs atviru. "Taip, jis rašo, aš žinau, kad esama išdavikų, bet kaip tenka išaiškinti išdavimą žmonių, paprastų rusiškųjų ūkininkų, kurie be jokios baimės žengė į mirtį?"

Čia tenka paliesti ir partizanų klausimą užimtose srityse, partizanų, kurie drauge kovojo ir prieš Raud. Armiją ir prieš vokiečius ir kurie sudarė vad. "Trečiąją jėgą". Neabejotinai, artimiausiu metu tenka iš pagrindų peržiūrėti ir atitaisyti visą antrojo pas. karo istoriją. Dėl Stalino veiklos armijoje šiuo požiūriu jau šis tas padaryta.

Žurnalo "Znamija" 1964 m. 5 nr-jje paskelbta pabaiga Konstantino Simonovo romano "Kareiviai negimsta" -- jis buvo deda-

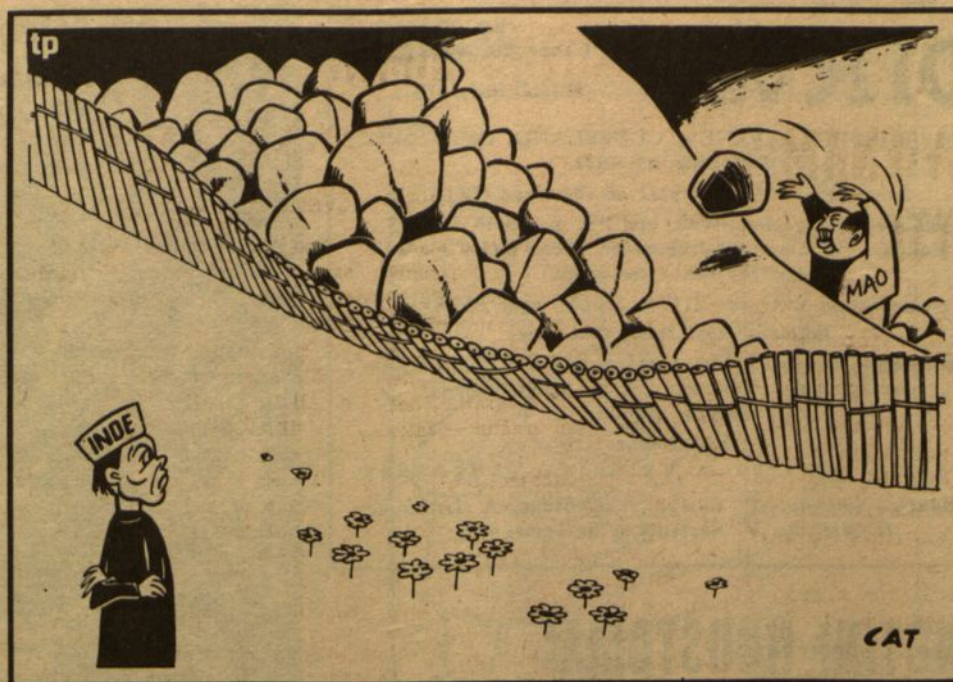
mas žurnale 1963 ir 1964 m. Romano tema -- antrasis pas. karas (Michailovas pasakoja, kad tai pirmas atvejis, kai rašytojas Staliną pavaizduoja be pagražinimų, koks jis buvo tikrovėje. Sovietų spauda apie šį romaną yra daug ir pozityviai rašiusi).

Jau vis plačiau pakeičiami ir priverstinės kolektyvizacijos žiaurumai, kai jos aukomis tapo 8 milijonai rusiškųjų ūkininkų. 1962 m. "Zvezda" žurnale pasirodė tą kolchozų įvedimo vyksmą atvaizduojantis M. Zestevo romanas "Tatjana Tarchanova". Romane rašoma, kaip per vieną naktį iš kaimo buvo išvežti "buožėmis" išvadinti ūkininkai. Prieverta buvusi taip žiauri, kad net ją vykdydami komunistai paabejoję jos "teisingumu". Vienas iš tų priemonių vykdytojų romane kalba: "Gal būtų pakakę deportuoti tik kai kuriuos turtinguosius". Pagrindiniu visų tų priemonių prieš žemdirbius įkvėpėju buvo Stalinas.

STOVYKLINIS FOLKLORAS

Vieną vakarą, būdamas M.G.U. studentų bendrabutyje, patekau į linksną draugiją. Buvo dainuojamos Bulat Okudžavos dainos, buvo gerama ir grojama gitara. Tačiau kaip tik tą vakarą pergyvenau akimirkas kurių nepamiršiu visą gyvenimą. Mūsų draugėje atsirado vienas jaunas, visų mėgiamas, puikus dainininkas ir gitarininkas, Sibiro gyventojas. Ilgai neprašomas jis pagriebė gitarą ir su savo neišlavintu baritono balsu, kitų pritariamas, pradėjo dainuoti. Mane labiausiai sujaudino pačios dainos. Niekuomet nebuvau pagalvojęs, kad tokių dalykų Sovietijoje esama. Tai buvo ypatingos rūšies belaisvių stovyklinės dainos: skausmingos, beviltiškos ir ciniškos. Visos jos buvo jaudinančios ir puikios. Jose atsispindėjo Rusija, toji Rusija, kurią mes pažįstame iš Tolstojaus ir Dostojevskio raštų, toji tikroji, senoji liaudies melodija, nestilizuota, kaip ji išpildoma sovietų radiofonuose, bet -- neapdorota, kartais naivi ir visada gili, melodinga bei tragiška.

Tos dainos yra gimusios taigos

Sienos sustiprinimo darbai...

glumoje, kažin kur prie ugnia-kuro miške, kur nežmoniškai pavargę po sunkaus dienos darbo, nepavalgę šildėsi kaliniai -- stovyklų įniamiai. Tų dainų ciniškumą bei ironiją žymėjo vienas bruožas: nepamirškime, kad stovyklų įniamiai diena iš dienos buvo priversti klausyti, kad Sovietų Sąjunga, pirmasis socializmo kraštas, iš tikrųjų esanti... visų dirbančiųjų teisingiausia tėvynė ir, svarbiausia, laisviausia šalis pasaulyje...

Dainų tema: Stalinas, kalinių likimas, neviltis... Tų dainų daugybė... (Jų visą eilę Michailovas cituoja).

Pasitaiko ir nemaža humoru perpintų dainų. Labai populiari "Anna Karenina". Čia pasakojama, kad Maskvoje gyveno romano didvyrė Anna, kilmingoji ir nieko neveikianti, kentėjusi "rusiškosios meilės" ligą ir įsimylėjusi "baisų valkata" bei karininką Vronskį. Jis buvo kitos epochos žmogus ir negyveno Sovietijoje. Kai pasirodė, kad Vronskis atsilikęs idėjinio požiūriu, Anna atsigulusi ant traukinio bėgių ir nusižudžiusi.

Buvau vienas tų pirmųjų laimingųjų, kurie bent 20 tų dainų užrašė į magnetofono juostas (studentai čia parodė didelę paslaugą). Tai neabejotinai pati reikšmingiausia mūsų dienu folkloro kūryba ir visai suprantama, kad ji atsirado kaip tik Rusijoje. Dešimtmečiai koncentracijos stovyklų, kuriose pagal statistinius duomenis ligi 1956/57 m. nuolat buvo kalinama tarp 8 ir 10 milijonų žmonių, buvo tam folklorui puikiausia dirva. Tos dainos bus dainuojamos per visą šimtmetį, lygiai kaip šiandien dar dainuojamos praėjusio amžiaus kareiviškos belaisvių dainos -- grožio atžvilgiu jos atsilieka nuo naujųjų sovietinio folkloro pavyzdžių.

Ką daro gausūs sovietų folkloro institutai?

Dėkoju Tau, mano gerasai sibirietis ir juns, mano tolimiesiems maskviniams draugams, Rusų tautos dainos bus klausomos, visai neatsižvelgiant į tai, ar Sovietų Sąjungoje apie jas bus rašoma ar bus nutylimas jų egzistavimas.

BELA ACHMADULINA

Vieną sekmadienį, prieš man išvykstant iš Maskvos, savo oficialaus palydovo, simpatiško sibiriečio Oleg Merkulovo draugystėje, vykau į šiandien populiaresius rusų poetės Belos Achmadulinos "dačą". (Toliau autorius pasakoja, kad ji gyvena 36 km. nuo Maskvos, kur labai ramu, su savo vyrų prozininku Jurij Nagibinu. Ji autorių sutikusi su sportiniais marškiniais ir kelnėmis, su cigarete lūpose -- "tai visiškai nesovietinis įspūdis". Esą, pusė visų Maskvos studentų įsimylėję į Achmaduliną.)

Šeiminiškė man pasiūlė amerikietiškas cigaretes (tai Maskvoje laikoma ypatingai madinga bei elegantiška) ir per vieną valandą tiek apie save pasakojė, kad būtų įmanoma parašyti pilną biografiją. (Poetė skaitė naujausią kūrinių "Poema apie lietų". Michailovo nuomone, sovietų poezija eina modernizmo kryptimi, kai sekama Chelbnikovu, Bieli, ankstyvesniuju Majakovskiu, Pasternaku. Poetės kūrinys nėra jokių "sorealizmo" pėdsakų. Ji rašo ir proza, Ji norėtų

rašyti kaip Proust, kurį labai mėgsta ir skaito rusiškajame vertime (1929 m. išleisti ir dabar sunkiai gaunami Proust keturi tomai jo "Žuvusio laiko ieškojimų"). Ji girdėjusi apie Joyce, bet nieko nežinanti apie Virginiją Woolf. Toje vietoje, Vatutino, gyvena ir kiti sovietiniai rašytojai: Tendriakovas, Bondarevas, Tvardovskis. Nutarėme juos aplankyti. Arčiausiai gyveno Bondarevas.

JURIJ BONDAREV

Bela Achmadulina mus nusiavedė į Bondarevo "dačą".

Bondarevas yra vienas žinomiausių jaunų rusų prozininkų. Jis gimęs 1924 m. Nors jis nuo 1953 m. buvo paskelbęs kelias knygas, tačiau plačiau pagarsėjo savo 1962 m. išleistu romanu "Tyla" -- čia jis vaizduoja baisingą studentų padėtį "Kulto" laikmečiu, nekaltų žmonių "trockizmu" kaltinimus, suėmimus, "komopolitizmo" meno srityje persekiojimą ir kt. Romano pavadinimas simboliškas. Juk kasdien įvyksta "kulto" žiaurumai, bet žmonės tyli, tarytum nieko nebūtų įvykę. Romanas išverstas į daugelį kalbų, neseniai Sovietų Sąjungoje jis visai vykusiai nufilmuotas. 1964 m. "Novyj Mir" žurnale paskelbtas roman "Tyla" tęsinys: romanas "Du". Nurodęs į kai kuriuos "Tylos" herojus, Michailovas apie viešnagę pas Bondarevą pasakojo:

Patogloje ir erdvioje "dačioje", su Bondarevu, "tipinguoju rusu", mes gerėme konjaką ir uoliai vedėme polemiką apie Antonioni filmus ir ginčius, apie fašizmo šaknis socializmo srityje ir kt. Bondarevo nuomone, nors

Antonioni ir nepaprastai gabus, tačiau jis nereikalingas, nes žmonija kankina kitokle klausimai: kasdieninė duona ir pastogė. Aš atstovavau nuomonei, kad "žmonijos dauguma" niekuomet nebuvo kankinama tų svarbiųjų problemų ir kad Antonioni kaip tik šiandien labai reikalingas, nes jis parodo, kad "kasdieninė duona ir pastogė" savaime daug nereiškia, nes žmogui tenka daug sunkiau spręsti kitą tragediją -- vienišumo tragediją. Tuo būdu Antonioni sukskalo mitą, kad "duona ir pastogė" tikslas, bet ne išimtinai gyvenimo reikalus. Aš aiškinau, kad netenka kalbėti, jog duona viską išspręsi -- priminiau švediją, kraštą su puikiai sutvarkytu socialiniu ir ūkiniu gyvenimu, kur stebime patį didžiausią nusižudymų skaičių -- dėl to, kad ten žmonės jaučiasi labiausiai vieniši ir jiems nereikalingos pastangos kovai. Priešingai, didžiųjų gamtos nelaimių metu -- potvyniai, žemės drebėjimai, karai -- kaip tik nepastebime savižudų. Dėl to ir Dostojevskis ("Rašytojo dienoraštys") patelsino karus. Mūsų nuomonės nesutapo. Sovietų Sąjungoje per ilgai viešpatavo "socialinio rojaus" mitas ir kas tuo "rojumui" suabejoja, atrodo jau nenormaliu žmogumi, net ir tokiems kritikams kaip Bondarevas.

Tas pats ir su fašizmo šaknimis. Kelia nuostabą, kai net protingiausių sovietinių asmenų (jaunąją kartą išskyrus) tarpe galvojama, kad nacizmo šaknis glūdinčios ūkio srityje. Vis dėlto, po 3 su puse valandos polemikos, ištuštinus temas ir bonkas, išsiskyrė geras draugas. (Bus daugiau)

**Norėtum persikelti iš
5 kambarių namo į 7
neapleidus turimo namo?**

Klausk mūsų

**Suskaičiavęs visas išlaidas,
buk tikras gavęs paskolą
lygiai taip pat apskačiuotą
kaip ir kitas medžiagas.**

Remontuojant ir skolinantis, "pinigų sutaupymas" gali būti labai brangus. Taigi, klauskit mūsų dėl pigios paskolos kai planuojate namo pagerinimus. Mes suprantame jūsų padėtį, nes sakome "gerai" tokias paskolas prašant kas 3 minutes. Ir mes veikiame greitai. Su pigia paskola iš Cleveland Trust, jūs pakeliate savo namo vertę, padarote jį patogesniu gyventi nepalietus sutaupę. Skolinantis nuo \$100 iki \$5000 ar daugiau, jūs galite susitarti dėl sąlygų, kurios jums atrodys patogiausios 5 metų išsimokėjimui.

Ateikite ir pasimatykite su mumis ar leiskite kontraktoriui finansuoti per The Cleveland Trust Company.

**Kai reikia pinigų... klauskit
Cleveland Trust
Ohio didžiausias bankas**

MIELI TAUTIEČIAI!

Pasiremami ilgamečiu patyrimu ir nuolatiniais prekybiniais ryšiais su Lietuva kviečiame per mus pasiųsti giminėms Tėvynėje tai, kas ten naudingiausia ir reikalinga.

Siūlome šiuos vertingus siuntinius labai aukštos kokybės dovanų ypatingai nuspaustomis kainomis, įskaitant Sov. muitą ir pasiuntimą.

LKS: Vyr. arba mot. angliško gabardino lietaipaltis; 3½ jardų angliškos vilnonės medžiagos kostiumui ir 4 jardai puikios nepermatomo nailono suknelės, tik už \$66.00.

P—3: 6 jardai šiltos angliškos vilnonės medžiagos dviejiems paltams ir 3½ jardų ekstra geros viln. angl. medžiagos kostiumui tik už \$75.00.

V—3: 10½ jardų labai tvirtų gražių vilnonių angl. medžiagų 3 eilutėms, tik už \$55.00.

N—4: 16 jardų keturioms suknelėms nepermatomo sunkaus pageidaujamo spalvų labai gražių raštų nailono, tik už \$45.00.

V—3 ir N—4 jungtinį siuntinį skaitome tik \$86.00 (susitaupo pasiuntimo išlaidos).

Ir patį vertingiausiąjį

SM siuntinį: 6 vilnonės kašmiro skarelės su gelėmis įvairių spalvų; 6 itališko šilko elegantiškos gražių raštų skarelės ir 3 skotiškos vilnos arba orlono labai šilti susegami arba per galvą užmaunami megztiniai, tik už \$65.00.

Garantuotas ir apdraustas pristatymas per 3-4 savaites. Gavėjams nereikia nieko primokėti. Viskas įskačiuota į nurodytas kainas.

BALTIC STORES, Ltd.
(Z. JURAS)

421, Hackney Rd.,
London, E. 2., England

Seniausia lietuvių bendrovė Anglijoje, veikianti nuo 1938 m. Atstovai JAV:

L. Venckus, 7030 So. Talman Ave., Chicago, Ill. Tel. 436-0494.

GAIVA, 3570 West Vernor, Detroit 16, Michigan.

COSMOS, 327 W. Broadway, So. Boston, Mass.

VERTA
KIEKVIENAM
ĮSIGYTI

Biografinė ir istorinė lietuvių literatūra praturtėjo stambaus masto ir nepaprastai reikšmingu įnašu — Antano Smetonos monografija, parašyta Aleksandro Merkelio ir išleista Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos.

Monografijoje aprašoma šio žymaus kovotojo, kultūrininko, visuomenininko ir valstybininko daugiašakė veikla.

Tautą brandinant laisvei, nusikratyti okupacijų jungu žygiuose A. Smetona visada buvo priekinėje kovos linijoje. Nepriklausomoje valstybėje jam teko vadovaujamas vaidmuo, kaip pirmam ir paskutiniam prezidentui. Tad jo biografija yra ir jo generacijos istorija.

Veikalą skaityti pravartu kiekvienam lietuviui, kuris neabejingas tautos likimui. Labai tinka kaip dovana šiame krašte mokslus baigianti jaunomenei.

Monografija didelio formato, 786 psl. (iš jų 32 p. iliustracijų), kietais viršeliais, su iliustruotu aplanku. Kaina \$12.50. Užsakymus (su čekiu ar perlaide) siųsti: K. Pociui, 3908 Fir St., East Chicago, Ind. 46313.

TAUTOS HIMNŲ ISTORIJS UŽKULISIUOSE (2)

SAKSONIJOS HIMNAS

Saksonijos himnas buvo giedamas taip pat pagal skoliną anglų himno melodiją. Himno tekstas buvo parašytas Siegfried Mahlmanno, Saksa savo himne trumpai pagerbia ir savo karalių Friedrichą Augustą, bet pačiu pirmu juo himno posmų kreipdamiesi Dievą, kaip į amžinąją teisybę, jie prašo palaimos ne karaliui, bet pirmiausia savo kraštui -- Saksonijai:

Tott segne Sachsenland,
Gott segne Sachsenland,
Wo fest die Treue stand
In Sturm und Nacht!
Ew'ge Gerechtigkeit,
Hoch ueber'm Meer der Zeit,
Die jedem Sturm 'gebeut,
Schuetz uns mit Macht!

Dieve, laimink Saksoniją,
Kur ištikimybė stov' tvirtai
Tarp audrų ir nakties!
Teisybė amžina
Virš laiko vandenų
Nutildai kurs audras,
Apsaugok Tu ir mus!

JUOZAS STROLIA

ŠVEICARIJOS HIMNAS

Nuo 1830 metų pagal anglų "God save the king" melodiją Šveicarija gieda J.R. Wyso parašytą himną:

Rufst du mein Vaterland?
Siehst uns mit Herz und Hand
All dir geweiht!
Heil dir, Helvetia...

Ar tu šauki mane, tėvyne?
Matai tu mus visus širdim
Ir kūnu tau atsidavusius.
Valio tau, Šveicarija...

AUSTRIJOS HIMNAS

Austrijų kompozitorius Juozapas Haydnas, lankydamasis Anglijoje 1791 metais ir vėliau, buvo Londono masonų anakreonininkų klubo garbės svečias. Čia pravartu pažymėti, kad Haydn'as Vienoje buvo priimtas į masonų ložę "Zur wahren Eintracht" 1785 metų vasario mėn. 11 d. Jo pri-

ėmimo akte įrašyta: "... kandidatas Juozapas Haydnas, Motiejus sūnus, 51 metų amžiaus, gimęs Rohrau'e, socialinė padėtis -- kunigaikščio Esterhazy kapelmeisteris". Londone jis buvo sužavėtas anglų himnu "God save the king" ir jį tautos prisirišimu prie savo valdovo, Sugrįžęs į Vieną, per Žemutinės Austrijos kunigaikščio Saurau protekciją, Haydn'as ėmė rūpintis įvykdyti savo svajonę -- parašyti Austrijos himną, savo dvasia panašų į Anglijos. Himnui tekstą parašyti to paties kunigaikščio buvo pavesta nors ir ne pirmos eilės poetui, bet taip pat masonų ložės nariui Hauschka, šis su čekiška pavarde žmogus, savo jaunatvėje pasiryžęs tapti kunigu, buvo įstojęs į jėzuitų ordiną. Kaizerio Juozapo II-jo laikais užėjus liberalinei erai, kai tapo madingu ir kilnių dalykų pasirodyti pažangiu šviesuoliu ir laisvamanu, Hauschka numatė reikalą sugrįžti atgal į pamėstąją katalikų bažnyčią ir net mestis į kitą kraštutinių -- į slaptosios policijos tarnybą. Šis neramas kraujo poetas parašė Austrijos himno tekstą:

Gott erhalte Franz den Kaiser
Unsern guten Kaiser Franz!
Hoch als Herrscher, Hoch
als Weiser
Steht er in des Ruhmes Glanz!

Dieve, užlaikyk kaizerį Pranciškų,
Mūsų gerąjį kaizerį Pranciškų!
Jis kaip valdovas ir kaip išminčius
Aukštai stovi savo garbės spindėsy.

Haydnas, gavęs Hauschka'os eilėraštį, kaizerio Pranciškaus II-jo gimtadienio proga sukomponeavo labai iškilmingai skambančią himno muziką. Šis kūrinys, pirmąsyk sugiedotas 1797 metais Vienos nacionaliniame teatre, netrukus tapo visos austrų imperijos himnu. Vėliau pagal austrų himno melodiją Europoj ir Amerikos žemynuose atsirado visa eilė įvairių tikybų religinių giesmių ir instrumentinės muzikos. Pats himno muzikos autorius Haydnas sukūrė savo Kaizer-kvarteto antrojo daly keturias variacijas Austrijos himno tema.

(Bus daugiau)

Pasiuntinybės
žinios

Pastaruoju laiku Lietuvos Atstovais ir ponis O. Kajeckienė dalyvavo Upper Volto Prezidento ir ponios Maurice Yameoga priėmimo JAV Prezidento ir ponios Lyndon B. Johnson garbei.

P.p. Kajeckai dalyvavo taip pat Meksikos, Australijos bei Belgijos ambasadorių priėmimuose.

Jie dalyvavo Dr. Olov R.T.

VYTAUTAS IGNAS Senoje Žemaitijos bažnytelėje (medžio raižinys). Iš parodos Gallery International Clevelande.

Janse suruoštuose priešpiečiuose prof. Nerman ir Dr. Horm, atvykusiems iš Švedijos, garbei ir p. Robert Doane McMillen suruoštame priėmimo Pietų Afrikos ambasadoriaus ir ponios Taswele garbei.

National Press Club kvietimu p.p. Kajeckai dalyvavo meno ir fotografijų eksponatų parodos atidaryme Amerikos Specialistų Programos suruoštoje parodoje Valstybės Departamente ir vėliau priėmimo balandžio 15 d.

New Yorko Pasaulinės Parodos vadovybės kvietimu p.p. Kajeckai dalyvavo tos Parodos atidaryme balandžio 21 d. ir ambasadoriaus bei ponios Norman K. Winston kvietimu priėmimo JAV Viceprezidento ir ponios H. Humphrey garbei Parodos Federaliniame paviljone.

P. Kajeckas dalyvavo American Society of International Law vadovybės priėmimo Mayflower

viešbutyje. Ta proga Valstybės Sekretorius p. Dean Rusk pasakė garsiąją kalbą apie Vietnamą.

P.p. Kajeckai gegužės 3 d. dalyvavo ponios Lyndon B. Johnson globojamame, Kabineto narių kvietimu, The Metropolitan Opera National Co. suruoštame Valsybės Dep-te koncerte, kuriame dainavo ir Arnoldas Voketaitis.

P.p. Kajeckai gegužės 5 d. dalyvavo JAV Prezidento ir ponios Lyndon Johnson suruoštame Baltuosiuose Rūmuose priėmimo diplomatinių misijų šefų garbei.

Korėjos Prezidento bei ponios Park kvietimu p.p. Kajeckai dalyvavo priėmimo gegužės 18 d. ruošiamame JAV Prezidento ir ponios Lyndon B. Johnson garbei.

Jie taip pat dalyvaus Kinijos ambasadoriaus bei ponios Tsiang išleistuviniame priėmime.

ATSILANKĘ Į DIRVĄ
6907 Superior Ave.,

rasite ne tik naujausių ir seniau išleistų lietuviškų knygų, bet yra gausus pasirinkimas plokštelių; rankų darbo medžio drožinių, audinių ir gintaro išdirbinių.

Istaiga atdara kasdien iki 5:30 val. vak., šeštadieniais iki 2 val. p. p.

PO LAIVU

DIRVOS KONKURSE PREMIJUOTA NOVELĖ

(2)

Kažkurį vakarą užsukau į šią kavinę, ieškodamas išsiblašymo po savo darbų. Nuolatinis įtemptas darbas su teptuku ir paletė mane gerokai išvargino, bet užsispyręs vis ieškojau ir ieškojau. Nebuvau savimi patenkintas: jutau, kad ketverių metų mokslas meno mokykloje man davė tik netvirtą pagrindą, tarytum stovėjau ant durpynų siūbuojančios žemės, o tolimieji meno viršūnių akiračiai buvo pridengti tankiu šydu ir negalėjau įžiūrėti pro jį savo tikslų. Viliojanti dailininko karjera apkratinama tuo vegetavimu, tuo bejėgiškumu ir nevaisingu ieškojimu. Ko aš ieškojau — nė pats negalėčiau apibrėžti. Naujųjų formų menas, pradėjęs plėstis Vakarų Europoj, manęs nežavėjo. Per daug reklamuojamas jis savo nesąmonėmis ir beformiais terliojimais. Linijos, keturkampiai bei kitokios geometrinės figūros, iškrypėlių ir nesuprantamų bruožų veidai, stuobriai liemens kojų ir rankų vietoje, rėkiančios spalvos arba vaikiškai suterliotos drobės — visa tai ir dabar kelia mane tik pasipiktinimą, pasišlykštėjimą ir panieką. Kam versti žmones tikėti, jog tos šlykštybės yra grožis, menas? Tikrojo grožio visada siekiau. Ieškojau tobulybės, formų harmonijos, spalvų darnumo. Negalėdavau atsigerėti Rafaelio, Leonardo da Vinci, Rubenso ir kitų klasikų linijomis, užbaigtų formų pa-

vidalais ir tobulos kompozicijos šedevrais. Ar galėsiu kada nors taip tapyti? Ar mokėsiu atvaizduoti iš gyvenimo imamus daiktus ir suteikti jiems gyvybės? Gal viskas slypi tik dažų formulė? Gal neturiu pakankamai talento ir pašaukimo kurti? Tačiau kodėl gaunu pagyrimus iš profesorių ir iš meno kritikų? Visi teigia, jog mano peizažai gražūs, patrauklūs ir įdomūs. Iš jų pragyvenu. Kasdien nupiešiu bent po vieną. Stengiuosi surasti vis kitokių vaizdų, bet kažkodėl linkstu į trafaretą, nes teptukas tarytum pats savaime piešia tokių dangų, kaip ir seniau mano darytame paveiksle, arba tokių pat medį, visai panašų žolės kuokštą. Bandymai piešti žmonių veidus baigdavosi paprastais portretais. Tiesa, už juos man mokėjo ir moka didelius pinigus, noriai ir nesiderant. Bet ir vėl tai buvo trafaretas — ar tai būtų profilinis portretas, ar šikcas, ar sukarikatūrintas kūrinėlis, kaip pageidavo mano užsakytojai. Svarbiausiai — jutau, kad mano kūriniams stigo gyvybės ir judesio! Viskas, kas mano buvo nutapyta, turėjo tarytum negyvosios kaukės, sustingimo žymę. O aš troškau, kad iš mano vaizdų dvelktų gaivūs ir kvepią vėjai, medžių šakos linguotų, siūbuotų, žmonės eitų, judėtų ir bėgtų, o portretų veidai spindėtų gyvybe. Norėjau beveik filminio judesio, bet jo niekaip nei popieriu, nei drobėje nesugebėjau pagauti. Sėdėdamas "Po laivu" kavinėje, galvojau, jog visi šie modernistai, lygiai kaip ir aš pats, nebemokėdami pasiekti grožį mene, išrado įvairiausių pavadinimų naujas sroves, pridengiančias jų nemokėškumą, nesugebėjimą ir menkavertiškumą. Tam tikslui jie nepaprastai iškelia, išpučia ligi burbulo sprogo tų savo tuštybę ir bevertiškumą. Lygiai kaip nevykėlis prekybininkas, norįs atsikratyti menkos ar pasenusios prekės, reklamuoja ją kaip nepaprastos kokybės vertybę.

Staiga pakirdau iš savo minčių. Priešais save išvy-

dau nei Vilniuje, nei šioj kavinėj dar nematytą veidą. Jauna padavėja priėjo prie manęs paklausti ko aš pageidauju. Sustingęs iš nuostabos, žvelgiau į Madonos veidą, nes maniau ją stovint prieš mane, lyg stebuklą. Žiūrėjau į jos dideles, pilkai rudas akis ir paskendau jų gilume, aprėmintame nepaprastai tankiais juodais meginėliais. Stebėjau jos tiesią ir dailią nosytę, papurusias ir šviežias, tarytum vos nuskintos vyšnias, mažas lūpas, švelniai akšominę, saulės spindulių apglostytą veido odą. Rudį, beveik juodi plaukai stambiomis garbanomis krito ant saulės nubučiuotų smulkių pečių.

Užsąkęs vyno, nulydėjau jos vidutinio ūgio stuomenį. Tarytum nutekintos kojų blauzdos, plonas liemuo ir visas taip anatomiškai darniai sudėtas kūnas lyg prašyte prašėsi išvelkamas iš padavėjo uniformos ir perduodamas į drobę! Tai buvo gyva Afroditė! Retai sutinkamas vispusiškas grožis mane išmušė iš pusiausvyros.

Jūs esat nepaprastai puikus modelis! Skruostuose atsirado dvi žavios duobutės, o lygūs, sniego baltumo dantukai blykstelėjo į mane pasitenkinimu. Ji padėjo raudoną taurę ant staliuko.

Kuo jūs vardu?
Rūta.
Jums tinka gelės vardas, tik ne rūtos, kuri neturi gražaus žiedo. O jūsų galva yra puikiausias žiedas! Ar jūs čia tarnaujate?
Kaip matot — taip.
Ar seniai?
Gal pora mėnesių.
Kodėl aš jūsų niekad čia nematydavau? Aš čia esu beveik kasdien.
Anksčiau dirbau rytais iki pietų, o dabar man geriau dirbti vakarais.

(Bus daugiau)

DR. JUOZO GIRNIAUS PAGERBIMAS BOSTONE

Bostono lietuvių visuomeninių ir kultūrinių organizacijų sudarytas komitetas, pirmininkaujamas inž. Zigno Gavelio, š.m. gegužės 22 d., 7 val. vak. So. Bostono Lietuvių Pilečių d-jos namų III salėje rengia dr. Juozo Girniaus pagerbimą.

Dr. J. Girnius gimė 1915 m. gegužės 25 d., tad šį mėnesį jam sukanka 50 m. amžiaus. Visų pirma suakutvininkas bus pagerbiamas kaip filosofas, paskelbęs keletą veikalų ir visą eilę stambių filosofinio pobūdžio straipsnių, kaip aktyvus Literatūros Lankų ir rašytojų Žeminių Sambūrio dalyvis. Be to dr. J. Girnius bus prisimintas ir kaip veiklus visuomenės žmogus, aktyviai dalyvaujantis JAV Liet. Bendruomenės darbuose, šiuo metu esantis Ateitininkų Federacijos vadovas, Liet. Enciklopedijos ir Aidų redaktorius.

Rengiamoj pagerbimo akademijoje paskaitos apie dr. J. Girnį laukiama iš New Yorko, Žeminių kų vardu pasisakys poetas A. Nyka - Niliūnas, Bus trumpi sveikinimai ir paties suakutvininko žodis. Meninė daly, kurią organizuoja Aleks. ir Ant. Gustaičiai pasirodys daugumas dr. J. Girniaus bičiulių poetų -- K. Bradūnas, A. Nyka - Niliūnas, H. Nagys, L. Andriekus, solistė Dailė Mongirdaitė ir Šokėja Birutė Vaitkūnaitė. Dr. J. Girniaus raštų ištraukas skaitys Dramos sambario nariai, Solistės akompanuos komp. Jul. Gaidelis.

Bostono ir jo apylinkių lietuviai dr. Juozo Girniaus pagerbime kviečiami gausiai dalyvauti. Apie dalyvavimą prašoma pranešti iki gegužės 17 d. vakaro Z. Gaveliui ir St. Santvarui.

ŠIO SEZONO PASKUTINIS KULTŪRINIS SUBATVAKARIS

1964-65 m. kultūrinių rengimų sezonas bėga į pabaigą. Gegužės 15 d., 7 val. 30 min. vak.,

rengiamas paskutinis sezono kultūrinis subatvakaris ALT S-gos Bostono sk. namuose, 484 4th St., So. Bostone. Programoj komp. Jul. Gaidelio vadovaujamas vyrų balsų sekstetas, kultūrinė kronika ir tradiciniai pašnešiai prie kavos puodelio. Kultūrinių subatvakarių viešnios ir svečiai, nuolatiniai jų lankytojai, maloniai kviečiami atsilankyti, nes po šio subatvakario nesimaty sim įd ateinančio rudens.

K. L.

• **Juliaus Gaidelio** mokinių koncertas įvyks š. m. gegužės 23 d., 2 v. po pietų Tautinės Sąjungos namuose, 484, 4th St., So. Bostone. Visi lietuviai prašomi atsilankyti ir paremti mūsų jaunosios kartos kūrybinę pastangą.

IŠRINKO ATSTOVUS

Gegužės 7 d. Tautinės Sąjungos namuose įvyko Bostono Skyriaus narių susirinkimas. Pirmininkavo inž. J. Dačys, sekretoriavo Jonas Vizbaras.

Susirinkimui apsvastyti buvo pateiktas skyriaus metinis veiklos planas, kuriame yra užpla-

nuota keli parengimai, sukėlę narių tarpe gyvas diskusijas.

Buvo išrinkti atstovai į įvyksiantį Sąjungos seimą ir išdiskutuota ir perimta skyriaus pirmininko paruošti Seimui pasiūlymai. Bostono skyrius ruošiasi Sąjungos seime gausiai ir aktyviai dalyvauti.

Einamuose reikaluose L. Enciklopedijos leidėjai J. Kapočius padarė pranešimą apie studentų organizuojamą žygį į Washingtoną š. m. gegužės 15 d. Jame Bostono lietuviai studentai ruošiasi gausiai dalyvauti. Žygiui paremti yra renkamos aukos ir J. Kapočius paaukojo \$100,00.

Artimiausias skyriaus parengimas įvyks birželio pabaigoje. Tai Joninių šventės prisiminimas. Jis ruošiamas išvažiavimu į gamtą prie ežero su šeimomis.

Į susirinkimą atsilankė ir skyriaus garbės nariai, tai komp. J. Gaidelis su ponu ir rašyt. St. Santvaras.

Po susirinkimo arbatėlės metu skyriaus pirm. J. Dačys pasveikino rašyt. Stasį Santvarą ir visus Stasius, švenčiančius vardines.

J. V. Sūdavas

ALT CLEVELANDO SKYRIAUS VEIKLA

1. LOJALUMO PARADAS

16-tas metinis Lojalumo Dienos paradas, įvykęs balandžio mėn. 30 d., praėjo su dideliu pasisekimu ir yra laikomas geriausiu pavyksiu. Rengėjų skelbimu, šioje didžiulėje demonstracijoje parodytas pritarimas demokratinei valdžiai ir pareikšta ištikimybė JAV konstitucijai

žymiai padeda JAV Prezidento vedamai griežtesnei užsienio politikai ir tuo pačiu laiku yra pats geriausias tiesioginis atsakymas komunistų demonstracijoms gegužės 1 d. progą.

Kelių tūkstančių dalyvių parodą priėmė Užsienio Karių Veteranų Sąjungos vyriausias komentantas John A. Jenkins ir Clevelando burmistras Ralph S. Locher. Lietuvių automobiliai su įvairiais plakatais reikalaujančiais Pabaltijo valstybių laisvės ir remiančiais griežtesnę JAV politiką prieš komunistus užėmė vieną iš pačių svarbiausių rulių. Veteranų ir Clevelando miesto vadovybės jaučiasi "aukštai pagerbtos, kad vis stiprėjanti lietuvių grupė teigiamai vertina jų pastangas su savo nuolatiniiais gražiais pasirodymais, tuo pasiekdama kitas tautybes jungtis į šį bendrą demokratinių ir antikomunistinį darbą".

Pabaltiečiai dalyvavo sekančiais: Trys Lietuvių Budžių automobiliai ir po vieną nuo Liet. Bendr. Cleve. I Apyl. Vald., LVS Ramovės ir Clevelando Estų Sąjungos. Ši automobilių vartinė buvo labai gražiai pristatyta ir žiūrovų šiltai sutikta.

Paskutinių kelių metų bėgyje pabaltiečių grupę sudarydavo tik

Vaidžiai iš lojalumo parados Clevelande: Lietuvos Budžių, L. Bendruomenės ir LVS Ramovės automobiliai.

Aukuro ansamblio kanklių orkestras, vadovaujamas O. Mikulskienės, šį šeštadienį, gegužės 15 d. koncertuoja Detroite Lietuvių Namuose.

Estų Sąjunga ir lietuviai Budžiai ir vienu atveju Baltijos Aidų radijo vadovybė. Užtat yra labai džiugu matyti Liet. Bendruomenę ir Ramovę ateinant į talką ir padvigubinant dalyvaujančių organizacijų skaičių.

Veteranų Sąjunga ir ALT-o valdyba, kuri tvarkė pabaltiečių skyrių dėkoja aukščiauminėms organizacijoms.

II. SKYRIAUS LAIŠKAI IR PAREIŠKIMAI SVARBESNIAIS KLAUSIMAIS:

a. Sveikinimas Prezidentui už kariuomenės išlaipinimą Dominikos Respublikoje.

b. Pakartotinas parėmimas Prezidento laikysenos Pietų Vietname ir raginimai kitoms tautinėms grupėms pasielgti panašiai.

c. Padėka Prezidentui už siūlymą Sovietams pakelti geležinę uždangą ir baigti Rytų Vokietijos zonos "nesusipratimą".

d. Pakartotini raginimai JAV Senatams balsuoti prieš siūlomą naujos JAV-Sovietų Sąjungos konsularinės sutarties tvirtinimą.

e. Protestas Žemės ūkio Sekretoriui už kviečių pardavimą Jugoslavijai.

f. Sveikinimai AFL-CIO unių vadovybei už grąsinimą pasitraukti iš Tarptautinės Darbo Sąjungos, jeigu ji toliau darys nuolaidas komunistams.

g. Protestas Prezidento komisiškai; Ekonominio Išvystymo Komitetui, už siūlymą praplėsti Rytų-Vakarų prekybą.

h. Pritarimas JAV Kongreso Priešamerikinės Veiklos Komitetui už planuojamą Ku-Klux-Klan tyrinėjimą su pageldavimu kad šis tyrinėjimas apimtų ir vadinamą civilinių teisių sąjudį ir jo pro-komunistinius elementus.

III. LIETUVOS OKUPACIJOS MINĖJIMAS CLEVELANDE:

ALT-o valdybos atstovai, pasitarę su latvių ir estų bendrinių organizacijų (galiotinėmis, nutarė rengti bendrą Pabaltijo valstybių okupacijos minėjimą. Tam reikalui buvo sudarytas komitetas, kuris veikia visų Clevelando pabaltiečių vardu.

Minėjimas įvyks sekmadienį, birželio mėn. 20 d. sekančia tvarka: 11:00 val. ryte šv. Mišios šv. Jono katedroje, Superior ir E. 9-ta gatvė; 12:00 val. Paradas Superior gatve į Public Square; 12:20 val. viešas minėjimas Public Square, šiaurės vakarinėje aikštės dalyje (prie buvusio burmistro Johnson paminklo).

Smulkesnės žinios bus patiektos vėliau.

Pabaltiečių komitetą sudaro: A. Pautienis, pirm. ALT, Z. Rideris -- Clevelando Latvių Sąjunga ir A. Traks -- Clevelando Estų Sąjunga ir Estijos Išlaisvinimo Legionas.

ALT-o Clevelando Skyriaus Valdyba

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

• **Alg. Kezys, S. J.**, mūsų iškilusis foto menininkas, gavo nepaprastą progą pasirodyti su savo nuotraukomis plačiai JAV visuomenei. Puspilinio dydžio nuotraukos patalintos "The Critic" žurnalo balandžio-gegužės mėn. laidoje. Šis aukšto lygio kultūrinis žurnalas leidžiamas Thomas Moore bendrovės Chicagoje. Trumpame A. Kezio biografijos aprašyme pažymėta kad jis yra gimęs Lietuvoje, ir kad jis šiuo metu redaguoja lietuvių jėzuitų leidžiamą žurnalą "Žvaigždė". Nuotraukoms ir atitinkamiems komentar a m s paskirta 11 žurnalo puslapių.

Aukuro ansamblio kanklių orkestro solistė Vasiliauskaitė, V. Plidžinsko nuotrauka

SPORTO ADMINISTRATORIŲ KURSAI

JAV LB Centro Valdyba, birželio mėn. 13-27 d.d. ruošia tautinių šokių vadovų kursus Dainavos stovykloje, Manchester, Mich. Šiū tuo pačiu metu organizuoti ir sporto administratorių kursus, kurie galėtų tęstis vieną savaitę (nuo birželio 13 d. iki 20 d.). LB jei bus įmanoma, bandys prisidėti prie mūsų kursantų išlaidų padengimo. Kaina asmeniui vienai savaitei būtų \$32,00.

Prašome klubų vadovybes atkreipti dėmesį, skatinant savo narius registruoti kursams. Registraciją prašome atlikti iki gegužės 31 d. Centro Valdybos adresu: 32 Pasadena Gardens, Toronto 9, Ont. Canada.

DETROIT

SVARBUS PAMINEJIMAS

Detroito Šaulių kuopa, talkinama kariškių ir rezistencinių organizacijų gegužės mėn. 16 d. ruošia minėjimą su menine dailimi. Visos organizacijos su vėliavomis ir visuomenė prašoma dalyvauti šv. Antano bažnyčioje pamaldose 10 val. 30 min.

Tuo po pamaldų 12 val. 15 min. Lietuvių Namuose bus iškilmingas aktas ir momentui pritaikyta meninė programos dalis. Kalbės Leonas Prapuolenis. Gi meninė dalyje bus akt. Justino Pusdešrio montažas "Paskutinis žygis", kurį atliks meno kolektyvas su šv. Antano parapijos choru.

St. Š.

Be žodžių...

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai 35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1 - 1763

936 East 185th St.
KE 1 - 7770

PELNYKITE DIVIDENTUS KETVIRČIAIS

VISOMS TAUPYMO SĄSKAITOMS

NEATIDELIOJANT ATIDARYKITE SĄSKAITĄ DABAR

4½% DIVIDENTAI IŠSIUNČIAMAI PAŠTU KETVIRČIAIS... INVESTMENT SĄSKAITOMS.

"SERVING YOU SINCE 1922"

Indėliai apdrausti iki \$10,000 federalinės valdžios įstaigos

ST. ANTHONY SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1447 So. 49th Court, Cicero, Illinois 60650

Juozas F. Gribauskas, sekretorius

Chicago Phone: Area Code 312; 242-4395;

Suburban Phone: 656-6330.

PETIKUS LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO

2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS

1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNOS KOPLYČIOS

• **Kongresmanas Mykolas Feighan** kalbės apie Jungtinių Amerikos Valstybių naujas užsienio politikos tendencijas ir jų reikšmę pavergtųjų tautų atečiai. Čiurlionio Ansamblio patalpose, 10908 Magnolia Dr., penktadienį, gegužės 21 d., 8:30 val. vakaro. Įėjimas \$1. Paskaita rengia Amerikos Lietuvių Konservatorių klubas.

• **Dail. Vytautas Ignas** su ponja praeitą savaitgalį buvo atvykę į Clevelandą ir dalyvavo savo parodos atidaryme Gallery International patalpose. Parodoje išstatyta tapybos, akvarelės ir grafikos darbai. Kartu su dail. V. Ignu toj pačioj parodoje dalyvauja ir Clevelando Meno Instituto prof. **John Kingston** su skulptūros ir keramikos darbais.

Ignas ir Kingston paroda bus atidaryta iki birželio 5 dienos.

Per pirmąsias dienas paroda aplankė keli šimtai žmonių.

• **Pranas Nagys**, Mintis Ltd. spaustuves savininkas iš Sidnėjaus, Australijoje, kur spausdinama Mūsų Pastogė, šiuo metu su ponja lankosi JAV.

Gegužės 12 d. P. Nagys atsilankė į Dirvos redakciją ir susipažino su šios leidyklos darbo metodais ir priemonėmis.

• **Sol. Juzė Augaitytė**, iš Philadelphia, lydima p. Radzevičiūtės, lankėsi Dirvos redakcijoje, kur susitiko iš Vilniaus laikų nematytų senų pažįstamų.

Sol. Juzė Augaitytė viešėjo kelias dienas Clevelande Čiurlionio Ansamblio sukakties proga.

• **J. Miščikas**, ilgesnį laiką pabuvojęs Floridoje, grįžo į Clevelandą, apsilankęs Dirvos redakcijoje pratęsę prenumeratą ir paliko auką. M. ir J. Miščikai žada persikelti gyventi į Floridą. Clevelandas tuo būdu nustos malonių veikėjų, artimų bičiulių ir uolių talkininkų visuomeniniuose baruose.

• **Apolinaras Treinys**, iš Bostono, Akademinių Skautų Sąjūdžio CV pirm., "Lito" inžinerijos bendrovės prezidentas, dalyvavo Filisterių Skautų S-gos suvažiavime Clevelande gegužės 29-31 d.d., kur jis kalbės apie lietuvių akademinės skautijos veiklos pobūdį ir kryptį.

• **Algis Zaprackas**, iš Detroito, pasaulio lietuvių jaunimo kongresui rengti komiteto pirmininkas ir Liet. Stud. S-gos JAV CV pirmininkas, gegužės 29-31 d.d. dalyvavo Filisterių Skautų S-gos suvažiavime Clevelande, kur padarys pranešimą apie kongreso paruošiamuosius darbus ir mūsų studentijos padėtį.

ALGIMANTO KEZIO, S. J. FOTOGRAFIJOS MENO PARODA

Meno mėgėjai turės progą pamatyti Clevelando pirmąją fotografijos meno parodą. A. Kezio, S. J. menas susilaukė sėkmės lietuvių ir svetimtaučių tarpe. Birželio mėn. jo kūriniai bus išstatyti Art Institute of Chicago Gallery. Algimantas Kurauskas teigia "A. Kezy nepasitenkina vien trumpalaikės aktualijos reportažu, bet jautriai paliečia tą dvasinę sritį, kuri dažnai vadinama menine išraiška".

Parodos atidarymas su p. A. Augustinavičienės paskaita įvyks 3 val. p. p., gegužės 16 d., Čiurlionio namuose.

Parodą taip pat bus galima lankyti vakarais tarp 6 ir 9 val. iki gegužės 23 d. **Giedros Korporacija**

• **Liūtas Grinius** iš Los Angeles atvyksta gegužės 29-31 dienomis į Clevelandą, kur Filisterių Skautų Sąjungos suvažiavime referuos apie ASD kandidačių ir Korp! Vytis junjorų konspekto ruošimą ir leidimą. L. Grinius renka medžiagą ir rūpinasi ASS programinio konspekto redagavimu bei leidimu.

• **Romas Kezys** iš New Yorko, JAV Lietuvių Bendruomenės Tarybos narys, dalyvaus Filisterių Skautų Sąjungos suvažiavime Clevelande gegužės 29-31, kur kalbės apie SSS ir politinę veiklą.

• **ALT S-gos** Clevelando skyriaus narių susirinkimas įvyks gegužės 16 d. (sekmadienį), 11:30 val. ryto Dirvos patalpose. Dienotvarkėje ALT S-gos Seimo ir skyriaus tolimesnės veiklos reikalai.

• **LB Clevelando I-os** Apyl. visuotinas susirinkimas kviečiamas gegužės 16 d., 12 val., Lietuvių svetainėje.

Darbotvarkėje: 1. Apyl. Valdybos pranešimas; 2. Naujos Valdybos rinkimai; 3. Einamieji reikalai.

Prašomė šiame susirinkime skaitlingai dalyvauti. **Valdyba**

REIKALINGA MOTERIS

Bendrai namų ruošai ir prosinimui, antradieniais ir penktadieniais. Skambinti po 4:30 val. p. p. telefonu: 464-9549. (56-58)

PARDUODAMAS NAMAS Naujosios parapijos rajone, 6 kamb. colonial. Parduoda savininkas.

Teirautis tel. IV 1-3684. (52-56)

PARDUODAMAS NAMAS 1057-59 — 169 gt. 2 butai. Teirautis: Rock Creek, Ohio. Tel. 563-3176. (54-56)

PARDUODAMAS NAMAS

3 miegamųjų ranch. Didelis sklypas. Reikia apžiūrėti, kad įvertintus. Richmond Heights rajone. Telef. IV 1-0524. (53, 55, 56)

Šventiškas koncertas

Ne eilinį, bet praplėstą koncertą davė Čiurlionio ansamblis gegužės 9 d. naujojoje Muzikos Instituto salėje. Ansamblio kūrybos 25-rių metų sukaktį bešvenčiant, programa padidinta, šis tas nauja atlikta, salė švariai ir tiksliai perteikia visas muzikines puošmenas.

Pradžioje mišrus choras atliko septynetą kūrinių reikalingų ne mažų pastangų ir technikos.

Originalus ir stipriai imponuojąs M.K. Čiurlionio Sanctus -- skambėjo nepaprastai maldinga darna. J. Siniaus -- Tėvynei aukojam -- žavėjo išlygintais balsais ir drąsiais, ryžtingais šuoliais. J. Naujalo -- Pavasaris -- su solistės I. Grigaliūnaitės tarpais, lyg patobulintas savo pavidalu, M.K. Čiurlionio harmonizuota -- Anoj pusėj Nemuno -- nuotaikoms žymiai kintant, gyvumui kylant, reikla pritarti programos tvarkai. Č. Sasnatsko -- Užmigo žemė -- su solistu Z. Gobiu -- skaudaus liūdesio persunktas rimtumas visai nugalėtų klausytojus, jeigu būtų kiek aiškiau tartami žodžiai. Silpniesiems chorams yra persunkti š. Šimkaus -- Vėjo dukra, Čia gi atlikta drąsiai, lengvai ir savaimingai. J.

Prieš atnaujindami savo draudimus, palyginkite kainas telefonuodami V. Giedraičiui 944-6835 ar Z. Obeleniui 531-2211.

PARDUODAMI NAMAI 1/2 šeimų plytinis apartamentas, virš \$15,000 pajamų per metus. Garažai. Nebangus.

Šešių metų namas. 2 miegamieji žemai, padalintas rūšys, garažai. Labai didelis sklypas su sodu.

Mėšos krautuvė ir šešių kambarių namas. Savininkas nori išvykti į Europą. Parduoda pigiai.

Vienos šeimos namas netoli Neff Rd. ir bažnyčios. Prašo tik \$15,900.

Mažas namas be rūšio. Vienas garažas. Netoli E. 185 gt. Prašo \$11,500.

Mūrinis didelis namas netoli ežero. Labai gerame stovyje.

Norintieji pirkti ar parduoti prašome skambinti **EAST SHORE REALTY**. Juozas Mikonis — Realtor 780 E. 185 gt. IV 1-6900 arba KE 1-2190

Žilėvičiaus (Čiurlionio ansambliui skirta) -- Laisvės Tėvynei -- plačių polėkių, stipriai įaudina publiką, tačiau šį kartą bosuose pergilio balsų pozicijos, o sopranai turėtų būti skardesni, žinoma, jeigu be forsavimo.

Vyrų choras dainavo populiarius, labai įvairuojančio pobūdžio perliukus. J. Naujalo -- Op, op kas ten, Nemunėli -- solistas A. Kavaliūnas -- atspalviai pagirtini, stiprėjimai ir silpnėjimai visiškai lygtūs. A. Mikulskio harmonizuota -- Miegelio noriu labai -- sąskambiai puikiai suderinti, grakštumas ir žaismingumas nuteikia svajoti. J. Švedo harm. -- Dziedukas -- solistai J. Krištolaitytė -- Daugėlienė ir VI. Plečkaitis -- užteigiamas įdomūs, tikrai tenorams tonacija per

aukšta, pastebimas įtempimas. J. Karoso harm. -- Augo kieme klevėlis, -- lengvai plasnojąs, banguoja, giedrios nuotaikos.

Po pertraukos -- moterų choras su kanklėmis. Liaudies dainos, A. Mikulskio harm., kanklės harm. irgi A. Mikulskio. Kur lygios, lygios lankos -- skambėjo švelniai, bet truputį nustelbė kankles. L. Šimučio -- Stoviu aš parimus -- Lietuvos partizanų daina -- solistė J. Krištolaitytė -- Daugėlienė -- begalinis sielvartas, sukrečią įspūdžiai, kai kurie žodžiai neišskūs. Piemenaitės daina -- solistė A. Stempužienė -- šauni, su žaviomis gražmenomis, solistės sąmoningai praplečiamu, bet ne "kietu" balsu. Melodija -- Per girią girelę -- solistės -- A. Stempužienė ir J. Krištolaitytė -- Daugėlienė -- nors ir "neper-

VIRŠUJE: Čiurlionio Ansamblio jubiliejinio koncerto choristai su vadovybe, jubiliejaus rengimo komiteto nariais ir garbės svečiais po sėkmingai praėjusio koncerto.

V. Pliodžinsko nuotrauka

linksmo" turinio, bet masinant bendriniais skambesiais.

Mišrus choras dabar stojo taip pat su kanklėmis, angeliška palaida. Liaudies dainos harm. A. Mikulskio, Nuvažiav' tėvelis in žalių giriały -- solistai -- I. Grigaliūnaitė, H. Johansonas ir A. Gylis -- ypatingai mus nudžiugino geru stilium ir formatu. Piemenėlių raliavimas -- solistė A. Stempužienė -- lumzdeliais R. Babickas ir H. Johansonas. Čia solistė nepamainoma savo būdingumu. Teko bisuoti. Plaukia antelė -- ta pati solistė -- sutokiu pat sėkmingumu, be to dar maloniau publiką paveikė žemutiniai bosų tonai. Papartėlis -- įdomūs, ryškūs ir subtilūs tam tikrų taškų pabrėžimai (akcentai).

Pakvietus iš salės buvusius Čiurlioniečius, ansamblis smarkiai paaugo. Iš buvusios 60 narių sudėtis padidėjo iki 100. Tokie sudėtyje išgirdome dar šesetą numerių. Skamba, skamba kankliai -- galingumas jau aiškiai kitoks. Pasvarcyk, antela -- solistai A. Stempužienė ir L. Sargys. Įprastinis pasisekimas, visados visų mėgstama, Palankė, palankė saulutė tekėjo -- solistai -- J. Augaitytė ir A. Kavaliūnas. Turbūt dėl pakilusio entuziazmo ritmas ne visur lygus, bet publika išprašė biso. Surizikuota be bandymo padainuoti dar gyvesnį -- Kalu, kalu -- smagūs pagreitininimai ir pati sparta įkaltino svečius ... Kur-tellai sulijo -- nemenkiau suspindulavo, įsibėgėta, įsilepsnota, kiek įmanoma. Ir tradicinis -- Nam, broliukai -- didingas, Čiurpulių perimęs -- užbaigė koncertą.

Manytume, kad vadovai ir mokytojai A. ir O. Mikulskiai gali šitokiu derliumi džiaugtis.

Žinrovų turėta apie ketvertą šimtų.

Ansamblio valdybos pirmininkas VI. Plečkaitis įteikė diplomą naujai garbės narei A. Stempužienei. Aukuro ansamblio atstovai -- vaikučiai įteikė A. Mikulskui savo ir Vyskupo Valančiaus mokyklos vardu dailų adresą.

Solistės mažai turėjo progų švėtėti didesniais efektais ar asmeniškėmis įtaigomis, bet jų solistė, pavyza beveik aiškiai koncertiška. Tuo tarpu solistai (choro "šulai") kažkodėl laikėsi per daug laisvai: stovėjo visai palaidom rankom, sukėnėjos ir vaikščiojo.

Pranešėjos koncerto dalimis -- I. Stasaitė, G. Marčiūnaitė, Gr. Plečkaitienė, V. Žilionytė ir Br. Jameikienė. Visos meilios, sugėbančios jaukiai užmegzti ryšius su sale. Belygindami pranešėjas, tartume: balsą geriausiai valdo Gr. Plečkaitienė, taisyklingiausiai anglų kalbos tartį rodo V. Žilionytė, gyviausia, įtikinamiausia ir nuoširdžiausia Br. Jameikienė su judriu, bet natūraliu veidu ir vaidybiškai tiksliais intonacijomis.

Bendrai, tasai koncertas muzikino lygio bei tautinės mūsų reprezentacijos platesniame pasaulyje atžvilgiais buvo naudingas ir vertas pagarbos. Ansambliui esame dėkingi. Pasigrožėjimas neišsemiamais mūsų liaudies lo-biais liks atmintyje.

Vladas Brazulis

GEGUŽĖS 22

ŠV. JURGIO PARAPIJOS SALĖJE

IVYKS

LIETUVIŲ SPORTO KLUBO ŽAIBAS VAKARAS-KONCERTAS

PROGRAMOJE

CLEVELANDO VYRŲ OKTETAS SOLISTĖ IRENA GRIGALIŪNAITĖ

VAKARO PRADŽIA 7:30 V.V.

PROGRAMOS PRADŽIA 9:00 V.V.

DEL BILIETŲ SKAMBINKITE:

KRISTINAI GELAŽYTEI 486-1885

PETRUI KUDUKIUI 932-0959

RYTUI BABICKUI 231-4615

Naturally
SUPERIOR SAVINGS
SINCE 1909

13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

HOME and
REMODELING
LOANS
....
INSURED SAVINGS

VISI K V I E Č I A M I

"TETA IS AMERIKOS"

3-JŲ VEIKSMŲ KOMEDIJĄ.

Vaidina DETROITO DRAMOS MĖGĖJŲ SAMBŪRIS.

1965 M. GEGUŽĖS 15 D., 7:30 VALANDĄ VAKARE,

ŠV. JURGIO PARAPIJOS SALĖJE.

Bilietai po \$2.50, \$2.00 ir \$1.50.

Moksleiviams po \$1.00

Gros JOE WENDEL orkestras.

Rengia Saleziečių Gimnazijai Remti Komitetas

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

BRANGŪS LIETUVIAI IR LIETUVĖS,

Mums ypatingai malonu plačiai ir laisvai pasaulyje gyvenančiai Lietuviai šeimai pranešti, kad JAV Lietuvių Bendruomenės iniciatyva sudarytas Lietuvos Komitetas pasaulinėje parodoje reikšmingai padeda gausiems aukotojams, kurių dėka buvo sutelkta artai 27,000 dolerių, sėkmingos LIETUVIŲ DIENOS suorganizavimu praeitais metais aukštai išskėlė Lietuvius vardą amerikiečių bei kitų tautų akyse ir pelnė neįkainojamos propagandos pavergtą LIETUVIŲ. Laimėjęs Pasaulinės Parodos Vadovybės simpatijas, Komitetas gavo teisę šalia lietuviškojo stiliaus kryžiaus, kuris ypatingai patraukia visų parodos lankytojų dėmesį, laikyti nuolatiniame pakeltą tautinę vėliavą iki parodos pabaigos. Mūsų trispalvė pirmą kartą čia suplėšė savo 1965 m. balandžio 21 d., oficialiai ją pakeliant Nepriklausomos Lietuvos Režiantui Generaliniam Konsului Vytautui Stašinskiui.

Visą parodos metų iškeltas vėliavas laikyti turi teisę tos tautos bei valstybės, kurios parodoje turi savo paviljonus. Lietuva į ją tarpą įskaityta todėl, žinoma, Komiteto pastangomis, kad praeitais metais lietuviai pastatė visų dėmesį traukiantį TAUTINIŲ MŪSŲ KRYŽIŲ ir LIETUVIŲ DIENŲ savo programą ir dalyvių skaičiumi buvo pripažinti pirmiausia kitų tautų tarpe. Dabar šis mūsų kryžius, angliškai vadinamas "Lithuanian Wayside Shrine", yra įtrauktas į parodos katalogus ir net į parodos planą kitų tautų paviljonų eilėje.

Ir šiais metais lietuviams buvo siūloma ruošti tokio pat masto LIETUVIŲ DIENĄ, kaip kad buvo suruošta praeitais metais. Tokio plataus užsimojimo atsisakyta dėl trumpo laiko (praeitų metų programai buvo ruošiamasi daugiau dviejų metų), o taip pat nebesitikieta sutelkti ir tokios kaip praeitais metais pinigų sumos. Šiais metais persitvarkęs Komiteto sąstatai reikšmingai mažesniu mastu kartu su latviais ir estais 1965 m. rugsėjo 5 d., kada bus PABALTIJŲ TAUTŲ DIENA.

Mūsų prestižas reikalauja, kad ir šiojo bendrojo Pabaltijo Dienos LIETUVIŲ pasirodymų pranašesni. Tad vėl reikla visos lietuviškos visuomenės paramos. Kuo skubiau laukiama aukų, ypač iš tautiečių, kurie prie praeitų metų Komiteto darbų savo parama nebuvo prisidėję.

Komiteto biudžetas šiemetams numatomas gana kuklus, tik apie 7,000 dolerių. Mat, reikšmingas tik New Yorko bei kaimyninių valstijų aplinkoje esančiomis lietuvų meninėmis pajėgomis.

Be aukščiau minėto Pabaltijo Tautų Dienos pasireiškimo rugsėjo 5 d., dar turėsime prisimenant kenčiančią LIETUVĄ, 1965 m. birželio 13 d. iškilmingas pamaldas Vatikano koplyčioje, iškilmes prie savo kryžiaus ir vėliavos ir meninį pasirodymą New Yorko valstijos paviljone.

Šia proga dar norime priminti, kad baigiama ruošti ir 1964 m. LIETUVIŲ DIENOS filma.

Prie to viso, kas čia jau buvo suminėta, pridėdant kryžiaus atnaujinimą, jo tolimesnę priežiūrą, atkėlė apsinėmimą gėlimis, elektros apšvietimo įrengimus ir reikalingą propagandą amerikiečių spaudoje, akivaizdžiai matosi, jog Komitetas bus reikalingas dar gausiai lėšų. Nepasigailėkime kelių dolerių mūsų kenčiančios Tėvynės reikalui. Aukos prašome siųsti Komiteto išdėdinti šiuo adresu: Antanas Šetikas, 84-11 101st Street, Richmond Hill, N.Y. 11418. Čekius ir money order rašyti: LITHUANIAN COMMITTEE FOR THE WORLD'S FAIR.

Išdėdėkime: Nėra pasaulyje laisvo lietuvio nuo pareigos pavergti LIETUVIŲ!!!

LIETUVIŲ KOMITETAS PASAULINEI PARDAI

• ALT S-gos Wisconsin skyriaus metinis narių susirinkimas įvyks gegužės mėn. 23 d., 3 val. p. p. skyriaus pirmininko bute.

• Pulk. leit. Petras Traškevičius, Lietuvos Nepriklausomybės kovų dalyvis mirė širdies liga gegužės 8 d. Toronte. Laidotuvės iš šv. Jono Kr. bažnyčios į lietuvių kapines Port Credite įvyks gegužės 11 d.

• Kun. Vincentas Puidokas, Westfield, Mass. Lietuvių šv. Kazimiero parapijos klebonas, apmokėjo vaikų laikraščio Eglutės gegužės mėn. numerio išleidimą.

Tai jis padarė savo lėšomis parapijai švenčiant 50 metų jubiliejų.

• Violeta Karosaitė ir Jaunutis Puodžiūnas — baletos šokėjų pora atliks programą Laiškai Lietuviams 15 metų sukakties parengime, kuris įvyks Chicagoje, Jaunimo Centro salėje š. m. birželio mėn. 5 d.

Šokio nuotakai pritaikytas žodinio meno įtarpas atliks Leonas Barauskas.

Muzikinius interludus šiam koncertui sukomponavo Antanas Nakas. Koncertas žada būti įvairus ir spalvingas.

• Akademinių Skautų Sąjūdžio New Yorko skyrius lietuvių žygiui į Washingtoną gegužės 15 d. paremti paskyrė 50 dol. auką.

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖ SĄJUNGA

savo suvažiavimo proga ruošia iškilmingą

BALIŲ,

kuris įvyks š. m. gegužės 29 dieną, Statler Hilton Hotel, 7 Avenue ir 33 Street, New York, N. Y.

7 val. vak. kokteilis, 8 val. vakarienė ir 10 val. vak. šokiai iki 2 val. ryto, grojant neolituojančių orkestrui iš Chicagos ir dalyvausiant Vandai Stankienėi.

Įėjimas 12 dol. asmeniui. Jaunimui vien tik į šokių 3 dol.

Kviečiame lietuvių visuomenę gausiai atsilankyti. Bilietus iš anksto galima įsigyti pas ALT S-gos Seimo rengimo komiteto pirmininką Albiną Trečioką, 185 N. Sterling Drive, Orange, N. J. 07050. Telef. 675-3925, Code 201. Banketo rengimo komitetą: Jurgis Sirusis — pirm. 85-59 88 St., Woodhaven 21, N. Y. HI 1-8724; Petrą Lanį — 1248 Waverly Pl., Elizabeth, N. J. 353-1169; Antaną Seniką — 24 North Road, Great Neck, N. Y. HU 7-5407.

Baliuje bus progos ne tik pasilinksinti, bet ir sutikti senai matytų draugų bei pažįstamų iš visos Amerikos atvykusių Seimo atstovų ir jų šeimų. Rūbai vakariniai.

Vanda Stankienė

Rengimo Komitetas

Du dideli suvažiavimai New Yorke

Amerikos Lietuvių Gydytojų Draugijos New Yorko metinis susirinkimas įvyko š. m. gegužės 8 dieną, dr. L. Giedraitienės rezidencijoje, Northport, L.I.

Dr. A. Starkus skaitė paskaitą apie "Bilirubin", kuriai pasibaigus vyko diskusijos. Draugijos valdyba: dr. V. Avižonis, dr. B. Jankauskas ir dr. L. Giedraitienė padarė praeitų metų veiklos apžvalgą.

Susirinkimas pakeitė įstatus taip, kad į pensiją išėję nariai ir toliau laikomi nariais nežydrinti, ar jie nario mokesčių moka ar ne. Į naują valdybą išrinkti: dr. V. Avižonis, B. Jankauskas, S. Petrauskas, L. Giedraitienė, M. Žemaitienė, A. Narvydas ir P. Bagdas.

Isteigtas Gydytojų šeimų Organizacinis Komitetas, kurį sudaro: Avižonienė, Jankauskienė, Legeckienė ir J. Giedraitis.

Susirinkimas svarstė jauno istoriko, neseniai gavusio magistrato laipsnį Algirdo Budreckio studiją apie Lietuvos rezistencines kovas, paremimo klausimą, kurios išleidimui universitetas pageldauja 1000 dol. Nutarta susipažinti su turiniu ir radus tinkama organizuoti ar pavieniai paremti. Paskirta 50 dol. paremti jaunimo žygiui į Washingtoną.

Nutarta šio mėnesio gale vyksiančio Amerikos Gydytojų konvencijoje New Yorko dalyvausiantiems lietuviams gydytojams suruošti susipažinimo vakarą.

Susirinkime dalyvavo virš 30 gydytojų ir jų šeimų narių. Po oficialios dalies dr. L. ir J. Giedraičiai svečius pavaišino.

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SĄJUNGOS Centro Valdy-

ba buvo susirinkusi paskutinio posėdžio gegužės 6 d. E. ir V. Čekų bute, Woodhaven, N.Y., kur buvo aptarti baigiamieji Sąjungos Seimo reikalai.

Vienas iš svarbiausių S-gos pirmininko Vytauto Abraščio pranešimų buvo Antano Smetonos monografijos klausimas, apie kurį daugiausia buvo kalbama ir tuo rūpesčiu gyvenama per visus keturis šios centro valdybos kadencijos metus. Tačiau šis pranešimas buvo visai kitoks nei iki šiol. S-gos pirm. V. Abraščis, neseniai grįžęs iš Chicagos ir Clevelando, kur jis užbaigė atsiskaitymus su monografijos ekspe-

ditorium Kazimieru Pociumi pranešė, kad iki šiol yra išplatinta 1200 egz. iš atspausdintų 1500 egz. Dar yra pas platintojus tik 300, todėl norintieji įsigyti turėtų paskubėti, kad netektų laukti antrosios laidos.

Š. m. 9 d. įvyko ALTS-gos II jo skyriaus narių susirinkimas Arlington restorane, pas J. ir O. Valaičius, Brooklyne. Buvo išrinkti atstovai į Sąjungos Seimą, susipažinta su Seimo programa ir aptarti kiti klausimai. Susirinkimui pirmininkavo skyriaus pirm. Jurgis Sirusas, sekretoriavo Bronius Onišinas.

J. PAUTENIAUS PARODOS PASISEKIMAS LOS ANGELES

Gegužės pradžioje užsibaigė, daugiau nei savaitę trukusi, dail. J. Pauteniaus ir pulk. J. Andrašio pavelkų paroda Los Angeles Lietuvių Bendruomenės Namuose. Parodą nuotakingais komentiniais atidarė poetas B. Brazdžionis (Lietuvių Dienų magazinas globojo parodos surengimą).

Lankytojų, kaip dailininkai ir nesitikię, nebuvo minios, tačiau abiem savaitgaliais atvyko jos pažinti per šimtą lankytojų. Kaip žinoma, dailės parodas vadiname pasisekusiomis tuomet, kai į jas ateina daug publikos, gausiai perka išstatytus darbus ir meno kritikai teigiamai įvertina. Jeigu publikos nebuvo tikstančių, o spaudoje įvertinimų niekas dar buvo nespėjęs duoti, tai vienu atžvilgiu šią parodą reikia laikyti labai nusišokusia. Lankytojai nupirko J. Andrašio realistinės tapybos šešius darbus, o dailininko J. Pauteniaus net per dvidešimtį (iš 36 išstatytų).

Tai pasisekimas, kuriuo buvo nustebintas ir pats dailininkas. Paveikslų pirkto Dr. Namikas (4), Viskantas (2) ir po vieną: Lemberas, konsulas J. Bielskis, Tamošiūnas, A. Gustaitis, Tamas, Navickas, Sakalauskas, Kazakevičius, Koklys, Šimkus, Burokas, kun. Celišius, B. Budriūnas, Strikaitienė. Tad publika kūriniais įvertino, jai patiko, jos skonius ir reikalavimus atitiko. Nežinot, kad pastaru metu losangeliečiai vis daugiau mato lietuvių dailininkų parodų, o dail. Pautenias čia buvo atkeliavęs jau antrą kartą.

Abu dailininkai, žinoma, labai nevienodo meninio lygio ir pajėgumo, tačiau vienu kitu peizažu J. Andrašio irgi pasisekė pakilti aukščiau mėgėjiško lygmens, kas laikytina pakankamai geru atsilikimu. Gi dailininko Pauteniaus darbai šį kartą buvo irgi gana nevienodo meninio lygio, net nevienodo stiliaus ir nuotaikos. Išstatyti keli portretai rodė pažymtiną gabumą šiame naujame žan-

re, o peizažai buvo dvejoji: vienai žalsvai melsvų tonų, kiti -- "kaliforniški": saulės spindėjimas, ryškus apšvietimas, net per ryškus, šešėlių tik minimumas, šilti tonai, viskas suderinta su kaliforniškais nuotakomis. Publikai patiko ir vienai ir kiti, gal kiek labiau kaliforniškieji, kurių dalis čia viešinti ir buvo nutapyta.

Dailininkai du paveikslus loterijos būdu dovanojo lankytojams. Juos laimėjo: Pauteniaus paveikslą A. Vilkas, o Andrašio inž. E. Jarašūnas.

Numatyti parodų San Francisco ir Arizonos Phoenixe dail. Pautenius neberuoš, nes... po gausaus pardavimo nebeliko užtenkamai atsivežtų kūrinių.

-- RA.

KULTŪROS KLUBE APIE V.K. JONYNĄ

Kultūros klubo susirinkime, kuris įvyks gegužės mėn. 22 d. šeštadienį 7 val. 30 min. vak. Irena Tamošaitienė kalbės apie dailininko V.K. Jonyno kūrybą.

Visa eilė tarptautinių pripaži-

Metiniam Br. Budriūno muzikos studijos mokinių koncerte Los Angeles, Algis ir Rasa Draugeliai išpildo duetą.

L. Kančausko nuotrauka

nimų žymi Jonyno kaip dailininko, kelia. Paskaitoje jo kūrybos etapai bus pailiustruoti daugeliu didinamųjų atvaizdų (slides), išryškinant Jonyno kūrybinį credo.

Antroje susirinkimo dalyje: Forumas kultūros temomis. Bus diskutuojamas Lietuvių fondo klausimas. Diskusijose galės dalyvauti visi susirinkimo dalyviai.

Kaip paprastai bus tradicinis lietuviškos knygos laimėjimas ir kavutė, lydimas bičiuliškų pasišnekėjimų.

Susirinkimas prasidės punktualiai. Vieta: Bendruomenės Centro salė 4421 Santa Monica Blvd. Kultūros Klubas

BALFO CENTRAS BALANDYJE

Balandžio mėnesyje Balfos centras turėjo 3,899 dol. pajamų, o išleido 6,222 dol. Buvo suaukota Vasario 16 gimn. 1,463 dol. Sauležiečių gimn. Italijoje 520 dol. bendrai šalpai, 1,739 dol. ir kitas pajamas 178 dol.

Visi pinigai suaukoti tremtinių mokykloms, buvo joms ir nušūsti, pridėdant iš bendros Balfos kasos 300 dol. Vasario 16 gimn. vaikučiams nupirkti duona.

Balandžio mėn. iš Balfos centro buvo išsiųsta 119 individualių siuntų, daugiausia (89) lietuviams į Lenkiją -- vartoti rūbai. Už jų persiuntimą sumokėta paštu 550 dolerių. Į Lietuvą - Sibirą nusiųsti 22 siuntiniai, už kuriuos sumokėta 1517 dolerių. Be to atskirdami asmenims ar šeimoms į vaizrus kraštus dar pasiųsta parama grynais pinigais, išleidžiant tai šalpai 567 dolerių.

K.L.J.

CAPE COD'AS

Prieinamomis kainomis išnuomojami vasarnamiai su pilnu apstatymu gražiame pusnyje prie ežero, netoli lietuvių mėgiamų paplūdimių Cape Code. Teirautis pas I. Nenortienę, 44 Alban Street, Dorchester, Mass. 02124. Telef. 617 — TA 5-1832 (Cape Codo telef. 428-2852).

• LB Cicerio Apylinkės valdyba, moksleivių pavasario šventės metu, gegužės 23 d. Bučo sodyboje, Willow Springs, Ill. vaisius svečius skaniais kulinarijos gaminiais, o Brighton Parko LB apylinkės valdyba gaivins ištroškusius.

• Jonė Bobinienė, LB Chicagos Apygardos narė lėšų telkimo reikalams, moksleivių pavasario šventės metu rūpinsis, kad visi jaunieji būtų pavaišinti ledais. Šventė įvyks gegužės 23 d. Bučo sodyboje, Willow Springs, Ill.

• Juozas Jurevičius, Dirvos ir kitų laikraščių uolus bendradarbis, tautininkų veikėjas, persikėlė gyventi į naują butą. Dabartinis jo adresas: 7236 So. Washtenaw Ave., Chicago, Illinois 60629. Telefonas: 778-1043.

NEPAMIRŠKIT
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Neseniai iš Venezuelos į JAV atvyko nuolatiniame apsigyvenime Aldona, Irena ir Janina Garšvinskaitės ir apsistojo pas savo tėvus Teodorą ir Juozą Garšvinskus, Racine, Wis. Aldona Venezueloje dirbo kaip gailėtingoji sesuo, Irena dirbo gydytojo raštinėje, o Janina lankė baletos studijas ir su grupe gastroliavo po Venezuelos miestus. Nuotraukoje iš kairės: Irena, Janina, motina Teodora, Aldona ir tėvas Juozas Garšvinskai.

J. Piečkaičio nuotrauka